БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЫГТЫН!

40-дэхи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 136 (10197) | 1963 оной июниин 11, вторник | Сэн 2 мүнгэн

РЕСПУБЛИКЫНГАА 40 ЖЭЛЭЙ ОЙЕ АЖАЛАЙ ШЭНЭ АМЖАЛТААР УГТАЯ!

...ҮҮДЭЙ ШУХАЛА ЗОРИЛГО

...парти, тэрэнэй
...т ноябриин Пле-
...лэдбэриин шэнжэ
...йна органуудые
...улха талаар ба
...икые партиин
...ар хүтэлбэрилдэг
...он ехэ хүдэлмэри
...жабайдалай эрил-
...ромышленностиин,
...ба хүдөө ажахын
...таһан ябадал со-
...нэ хабаатай бай-
...магууд томодхог-
...озуудай үйлэдбэ-
...нэгэ аймаг болоо,
...мышленна зоно-
...ай депутадуудай
...һунгагдаа, үй-
...баримталан, гү-
...рим тэды хуби-
...нөө үедэ нютагай
...е улам ехэ бол-
...Соведүүдэй бодото
...вдуулха бүхы ар-
...улагдаа гэжэ хэ-
...та бии болонхой.

...Соведүүдэй оло-
...үтэ болоһониинь,
...культурно-ажаһуу-
...е хангаха хэрэг-
...а хандуулдаг бо-
...алтай. Жэшээлхэ-
...ын аймагта хоёр
...түрэлхидэй ба
...дтэ, эхэнэрнүүдэй
... сүүдүүдтэ, ара-
..., саг үргэлжын
...магай болон хү-
...эй хүдэлмэридэ
...аадалсажа байна.
...омышленна зоныи
... ябуулгаяа эхил-
...шадай, модо ото-
...шадай культурна
...тэнүүдые ханга-
...аруулжа эхилээ.
...ын ажалшадай
...алай эрилтэнүү-
... сэхэ холбоотой
...ой Соведэй сесси
...болоо.

...ноябриин Плену-
...аһанай һүүлээр
...рэнэй органуудай
...э баримталан ху-
...лээр нютагай Со-
...рез элитээр һэр-
...тээ тодорхойгоор,
...цаг болоо. При-
...шленна райондо
...лэдбэритэй сэхэ
...эрез болон улад
...г хүнүүдэй рай-
...гдаһые, тиихэдэ
...а хүдөө ажахын
...оотой, мүн хүдөө
...дые болон тэндэ-
...н мэдэдэг хүнүү-
...дтэ һунгагдаһые
... КПСС-эй ЦК-гай
... ёһоор болоһон
...лөө һайнтай бай-
...болоно.

...анскын аймагай
...йкальска район-
...ун зарим бусад
...хидэ адли, сове-
...ашадань дэбжээхэ
... ушар байдалай
...эрэглэгдэдэггүйнь
.... Хүдөөтэй үй-
...а комитедүүдэй
...нна зононуудай
...ө нютагай Сове-
...аламжа ба дэм-
...үлэгдэжэ байдаг-

...дэй урда тон
... табигдана. Тэ-
...шүулха юумэнүү-
... олон. Коммуниз-
...ехническэ үндэһэ
...рэгтэ ажалшадые
... Соведүүдэй шу-
...го мүн байһа-

... Соведүүдэй, мүн
... Соведүүдэй ху-
...өө хүн зоной хэ-
...е хангаха ябада-
... хизаарлагдана
...ойнь ехэ буруу.
...өөлгэдэнь, айта-
...уудые дүүргэл-
... управленинүүд-
... комитедүүдтэ бү-
...ха гээшэ хүдөө-
... Соведүүдэй уялга
...дүүд хадаа кол-
...овхозуудай ажа-
... тээһээнь орол-
...ри үгэнгүйгөөр
...лмэри үргэнөөр
...ин дээгүүр хоо-
... хүнгэн аргаар
...тай эрид тэмсэл
... байна. Хүдөөгэй
...комуул гүрэнэй
...тай. Тиимэһээ
... социалис зөөрие

үригшэдтэ хайра гамгүйгөөр хандаха, хуули буса ба зоргоороо аашалдаг ябадалые хатуу гараар хам бариха, олониитын ажахыда хохидол хүргэдэг үмсын ажалые ехэ болгуулхагүй уялгатай.

Шэнэ ёһоор хүдэлмэрилдэг болоһон ушар Соведүүдэй харюусалгые бүри ехэ болгоно. Арад зоной культурно-ажаһуудалай эрилтэнүүдые хангаха талаар нютагай Соведүүд тусхай харюусалгатай. Энэ тон шухала хэрэг гээшэ. **«Ажаһуудалай эрилтэнүүдые хангаха асуудал — жэжэ юумэн бэшэ,**— гэжэ Н. С. Хрущев партиин XXII съезд дээрэ хэлээ һэн.— **Тэдэнэй ажаһуудал хэр зэргээр түбхинэнхэйб, культурна эрилтэнь ямараар хангагдадаг бэ, тэрээнһээл хүнүүдэй һанаа сэдьхэлынь, тэдэнэй ажалайнь бүтээсэ дулдыдадаг».**

Тиигэбэшье нютаг нютагһаа ерэдэг мэдээнүүдэй ёһоор, нютагай Соведүүд ажалшадай байдалда анхаралаа муугаар хандуулдаг байна. Мал ажал дээрэ хүдэлжэ байһан хүнүүдэй эрилтэнүүдые медицинскэ эмхи зургаанууд, эд хэрэглэгшэдэй коопераци, культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаанууд илангаяа муугаар хангадаг.

Пекарниин, магазинуудай, ажаһуудалай хэрэгсэлнүүдые хангадаг элдэб мастерскойнуудай, банинуудай хүдэлмэридэ һулаар анхарал хандуулагдана. Ажаһуудалай хэрэгсэлые хангадаг газарнуудта ажалшадай эрилтэнүүдтэ албан хойрогоор, һэшхэлгүй, хайша хэрэгээр хандадаг хүнүүдэй ороод байдаг ушар үсөөн бэшэ тохёолдодог. Ажаһуудалай эрилтэнүүдые хангадаг албанай муу хүдэлдэг тушаа ажалшадай олон тоото гомдолнуудаа оруулха шалтагаанай үгы болотор тэдэ эмхи зургаануудай хүдэлмэрие һайнаар эмхидхэн табиха гээшэ нютагай Соведүүдэй уялгань бэшэ аал?

Мүн культурно-ажаһуудалай барилгануудые болон тосхонуудые болбосон түхэлтэй болгохо ябадалые абаад үзэебди. Һургуули, магазин, столово, бани, хубсаһа угаадаг газар, больница, байрын гэр, ясли болон саадуудай барилганууд хадаа нютагай Соведүүдэй, бүхы олониитын сэхэ хиналта доро байха ёһотой. Аймаг, район бүхэндэ культурно-ажаһуудалай барилгын ниитэ түсэбтэй, харин тосхонуудта тосхонойнгоо түхэл һайжаруулха түсэбтэй байха хэрэгтэй. Энэ ажалда бүхы хүн зоной олоороо эдэбхитэйгээр хандахаар тэрэ түсэб хараалжа болохошье, хараалха хэрэгтэйшье байна.

Арадай гэгээрэл ба элүүрые хамгаалга, худалдаа наймаан ба хэлхеэ холбоон, харгы зам, бюджет, олон тоото культурно-үйлэдбэриин болон ажаһуудалай эмхи зургаанууд социалис хуули ёһые бэхижүүлгэ, коммунизм байгуулагшын сахиха гурим журамай ёһоор хүнүүдые хүмүүжүүлгэ... Тобшоор хэлэхэдэ, нютагай Соведүүдтэ даалгагдаһан, анхаралаа хандуулха ёһотой бүхы юумэнүүдыень тооложо барахаар бэшэ. Тиибэшье КПСС-эй ЦК-гай ноябриин Пленумэй нютагуудай Соведүүдэй урда табиһан эдэ бүхы уялгануудые нютагай Соведүүд дүүргэлтэ болгожо шадаха. Тиихын тулада үүсхэл эдэбхи гаргажа, олониитые энэ хэрэгтэ элсүүлхэ хэрэгтэй.

Гүрэнэй хэрэгүүдые эрхилхэ хэрэгтэ арад олониитые үргэнөөр хандуулха, нютагай Соведүүдэй хүдэлмэридэ хүн зоной һайн дураараа хабаадалсалгые туйлаха шухала. Тиигээл һаа, ажал хүдэлмэри амжалтатайгаар ябаха, нютагай гүрэнэй органуудта бии байгаа албан хойрог, нобшо нозог ябадалые эсэслэн усадхалгада туһалха.

Коммунизм байгуулха агууехэ программа байгуулжа байһан совет арад тон ехэ, орёо зорилгонуудые шиидхэнэ. Энэ зорилгонуудые шиидхэхэ хэрэгтэ ажалшадай депутадуудай нютагай Соведүүд угаа ехэ үүргэтэй.

Буряадай АССР-эй дүшэн жэлэй ойн һайндэр дүтэлжэ байна.

Энэ һаруул һайхан һайндэрөө нэрэтэй түрэтэйгөөр угтаябди! Республикынгаа абаһан социалис уялгые дүүргэхэ, хүн зониие шэнэ ёһоор хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ нютагай Соведүүд улам эдэбхитэйгээр хандадаг болохо гэжэ найдагдана.

Амер Н. С. Хрущевто оробо

...июниин 10.
...й вице-прези-
...Абдель Хаким
...й Министрнүү-
...үүлэгшэ Н. С.
... шадарайнгаа
...АР-ай Москва-
... М. М. Галеб
...й хамта ябал-

...эмэл Респуб-
...айлшад Н. С.

Хрущевтой, гэр бүлынхидтэйнь хамта нарата дулаан июниин нэгэ үдэрые үнгэргэбэ. СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко мүн эндэ байлсаба.

Сэнгэжэ ябаһанайнгаа һүүлээр Н. С. Хрущев айлшадые столдо һуужа эдеэлхыень уриба. Сэнгэжэ ябахадаа, столдо һуугаадшье байхадаа, үнэн зүрхэнэй хөөрэлдөөн болобо.

...дэ Уласхоорондын Ленинскэ ...шан барюулагдаба

...ин 8. (ТАСС).
...э ажал ябуу-
...резидент Мо-
...радуудай хоо-

рондын эб найрамдал бэхижүүлһэнэй түлөө» Уласхоорондын Ленинскэ шан барюулгын ёһолол мүнөөдэр эндэ болоо.

★ ★ ★

Шиидхэхы хэмжээ абахаар болоо

Кабанскын үйлэдбэриин управлени һү һааха, худалдаха хахад жэлэйнгээ түсэб таһалдуулжа байна

Табадахи жэлэй түрүүшын хахад барагдахань ойртоод байна. Тиимэ тула республикымнай колхоз, совхозуудай үргэн олон ажалшад Буряадай АССР-эй тогтоһоор 40 жэлэй ойн хүндэлэлдэ зорюулан, социалис мүрысөө бүри эршэдхэжэ, хүдөө ажахын продуктнуудые абаха, гүрэндөө худалдаха хахад жэлэйнгээ уялга дүүргэхын хойноһоо тэмсэжэ байнхай.

Гэн гэтэр һү һааха, гүрэндэ тушааха хахад жэлэй түсэбэй дүүргэлтэ Кабанскын үйлэдбэриин управлениин ажахынуудта муугаар дүүргэгдэнэ. Гүрэндэ һү худалдаха хахад жэлэй түсэб июниин 1-нэй байдалаар миил 42,7 процентдэ хүргэгдөөд байна. Тиихэ мүртөө һү худалдалгаяа, нёдондоной энэ үеынхитэй сасуулбал, 1850 центнерээр доошонь оруулжархиба.

Һү һаалга, гүрэндэ худалдалга Оймороой совхоздо (директорынь нүхэр Зайцев, главна зоотехнигынь нүхэр Машанова) бүришье хангалтагүйгөөр ябуулагдажа байна. Энэ ажахы түрүүшын 6 һара соо 7920 центнер һү бэлэдхэлэй пунктнуудта тушаагаад байха ёһотой аад, миил 1827 центнер тушаанхай, тиихэдэ Кабанскын совхоз (директорынь нүхэр Хмелев, главна зоотехнигынь нүхэр Быков) хахад жэлэйнгээ түсэб 39 процент дүүргэһэн. Оймороой, Шергинскэ, Кабанскын совхозууд һү һаалгаяа нёдондоной ойхиһоо 800-1100 центнерээр хороожорхиһон зэргэтэй. Колхозуудташье мүн лэ үлүүсэ юумэниинь баһал үгы.

Иимэ ушар юун дээрэһээ болооб гэхэдэ, үйлэдбэриин управлениин ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд, тэрэшэлэн парткомууд һү һаали тушаа анхаралаа хүсэд хабаадуулаагүй, энэ шухала хүдэлмэрие шанга хиналта доро абаагүй байһанайнь хойшолон гэжэ сэхэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Һү һаалиин гүүртэнүүдтэ хүдэлдэг малшадай хүдэлмэриин эмхидхэл, үнеэдэй харууһан, тэжээл ехэнхи ажахынуудта урданайхида орхолоо хиналтагүйгөөр табигданхай. Эдэниие эрид хубилгаха талаар үйлэдбэриин управлениншье зүгһөө шиидхэхы хэмжээ саг соонь абаагүйнь бүри гэмшэлтэй.

Теэд түсэб дүүргэгдэнэгүй, арга шадал дүүрээ гээд һууха бэшэ, харин һү һаалга, тушаалгаар ажахынуудта тохёолдоод байһан дутагдалнуудые дары усадхахын тула үйлэдбэриин управлени, парткомууд эрид шууд хэмжээ абаха бэзэ гэжэ найдагдана. Сэхынь хэлэхэдэ, һү һаалгые үдэрһөө үдэртэ дээшэлүүлжэ байха арга боломжо Байгал шадарай колхоз, совхозуудта гүйсэд бии гээшэ.

А. Конев.

Эбтэй гурбан

Буряадаймнай республикын урда зүгтэ, Монголой Арадай Республикын хилэ шадар хүдэлмэришэдэй томохон тосхон оршодог. Эндэ Зүүн-Сибириин түмэр харгын Наушки станциин хүдэлмэришэд ажаһуудаг.

Тус станциин коллектив түүхэтэ долоон жэлэй табадахи жэлдэ ашаа зөөхэ болон буулгаха түсэбөө саг болзор соонь эрхим шанартайгаар дүүргэхэ, вагонуудай эрьесые нилээд түргэдхэхэ гэһэн зорилго урдаа табяад, хэзээ хэзээнэйхиһээ эдэбхи үүсхэлтэйгээр ажаллана. Станциин түрүү хүдэлмэришэд, коммунис ажалай ударнигууд илангаяа һайнаар хүдэлнэ. Тэдэнэр үдэрһөө үдэртэ ажалайнгаа бүтээсые дээшэлүүлнэ, шанарыень һайжаруулна.

Эндэ вагон заһабарилдаг коммунис ажалай звено бүтээсэ ехэтэйгээр ажалладагаараа, мүн һайн шанартай продукци гаргадагаараа станциин бусад звено, бригадануудһаа шалгарна.

Тус звено оройдоо гурбан хүдэлмэришэдһөө бүридэнхэй юм. Эрхим слесарь Петр Николаевич Чухломин, түрүү электрик Александр Иванович Карташёв, хүдэлмэришэн Константин Петрович Гуляев гэгшэд эндэ ажаллана.

— Эдэ гурбан нүхэд ямаршье хүндэ хүшэр ажалһаа арсадаггүй, үдэр бүриингөө даабарие саг болзор соонь эрхим шанартайгаар бүтээдэг юм,— гэжэ эндэхи партийна эхин организациин секретарь Константин Лаврентьевич Макаров хөөрэнэ.

Һаяхан эндэ нэгэ иимэ ушар болоһон. Хүдөө ажахын элдэб машинануудые тээһэн хүндэ ашаатай поезд станци дээрэ хүрэжэ ерэбэ. Поездdo техническэ харууһа хэдэг бригадынхид хоёр вагоной рессорнуудай хухарһан байһаниие элирүүлээ. Тиимэһээ энэ поезд нэгэ хэды саг соо станци дээрэ тогтохо ушартай болоһон байна.

Ажалта үдэрэй дүүрэһэншье һаа, Петр Чухломин, Константин Гуляев, Александр Карташёв гэгшэд ехэ оролдолго гаргажа, эбдэрһэн вагонуудые 35—40 минутын хугасаа соо заһабарилаа.

Иигэжэ эдэ гурбан түрүүшүүл тушаалта ажалдаа анхаралтайгаар, үнэн зүрхэнһөө хандадагаараа бусад нүхэдтөө ажалай үльгэр жэшээ харуулна.

Ц. Бабушеев.

Испаниин арадта эрхэ сүлөө олгохо!

„Борец" заводто митинг болобо

МОСКВА, июниин 8. (ТАСС). Франкизмда эсэргүүсэн испан арадай хэдэг тэмсэлдэ талархажа байһанаа «Борец» заводой хүдэлмэришэд, инженер, технигүүд мүнөөдэр элирхэйлэн мэдүүлээ. Энэ тэмсэлдэ талархахые Профсоюзуудай Бүхэдэлхэйн Федераци уряалһан байгаа бшуу.

— Испанида хэгдэдэг алалга хюдалга, хашалта хэһээлтэ тухай һанаа зобоомоор мэдээсэл бүхэниие бидэнэр өөһэдөө доромжолуулһан шэнгеэр угтадаг байнабди,—гээд коммунис ажалай ударник токарь И. Шубин митинг дээрэ мэдүүлээ. — Эрхэ сүлөөгэй болон демократиин түлөө испан патриодуудай хэжэ байһан тэмсэлые бидэнэр, совет хүдэлмэришэд, нэгэн һаналтайгаар дэмжэнэбди.

Испаниин ажалшан арад өөһэдынгөө үзэн ядадаг засаг түрые унагааха, орондоо эрхэ сүлөөгэй тугые үргэхэ гэжэ совет хүнүүд этигэнэ гээд инженер А. Беленький, 1936 ондо Испаниин республиканецуудай зэргэдэ ябажа дайлалдаһан, албанһаа табигдаһан генерал П. Залесский болон бусад үгэ хэлэхэдээ тэмдэглэһэн байна.

Испаниин хүдэлмэришэн ангиин болон бүхы түрүү хүсэнүүдэй тэмсэлдэ аха дүү ёһоор талархажа байһанаа митингдэ хабаадагшад баталан абаһан резолюци соогоо элирхэйлэн мэдүүлээ. Испаниин патриодуудта эсэргүү фашис ёһоной алалга хюдалгые, хашалта хэһээлтые болюулха тухай совет хүдэлмэришэд, инженернүүд эрид шанга эрилтэ хээ.

Тэмсэжэ байһан Испани, шамда бидэнэр таларханабди!

ТАЛЛИН, июниин 8. (ТАСС). Франкогой полицейскэ засаг түрэдэ эсэргүүсэн испан арадай хэжэ байһан тэмсэлые Совет Эстониин ажалшад ехээр һайшаан дэмжэнэ. Ажалша Испанитай һанал нэгэдэлгын митингнүүд фабрика, заводуудай цехүүд болон участогуудта эдэ үдэрнүүдтэ болоно.

Таллинай хиналта-хэмжэлгын приборнуудай заводой радиоэлектроникын участогта мүнөөдэр митинг болоо.

Испанида политическэ хэрэгээр хаалтада һуугшадые сүлөөлэн табиха эрилтэ бидэнэр хэнэбди гээд үгэ хэлэгшэд мэдүүлээ!

★ ★

Тарилгаяа борнойлно

Мухар-Шэбэрэй үйлэдбэриин управлениин XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой суута свёклошон Евсей Павлов 120 гектарта свёкло тарьяад, га бүриин 150—200 центнер ургаса абахын түлөө тэмсэжэ байна. Мүнөө нүхэр Павлов свёклоо сүм тарижа дүүргээд, тарилгаяа борнойлжо эхилээ. Бүхыдөө түрүүшын 56 гектар свёкло борнойлогдобо.

М. Смолин,
«Ленинский путь» газетын редакциин хүдэлмэрилэгшэ.

***

Хяагтын үйлэдбэриин управлениин Сэлэнгын совхозой хүдэлмэришэд буртаг үбһэнтэй тэмсэжэ эхилбэ. Түрүүшын 275 гектар горох борнойлогдоо гэжэ тэндэһээ мэдээсэбэ.

Хартаабхаяа борнойлжо дүүргээ

Һаяшаг ороһон хура бороогой һүүлээр Мухар-Шэбэрэй үйлэдбэриин управлениин «Заганский» колхозой поли дээрэ ороохото ургамалнуудай гараса яһала һайжараа. Мүнөө манай механизаторнууд буртаг үбһэ үгы болгохо зорилготойгоор тарилгаяа борнойлжо эхилбэ. Эдэнэр 120 гектар хартаабхаяа сүм борнойлжо дүүргээ. Тэрэнэй һүүлээр механизаторнууднай кукуруза, горох гэхэ мэтэ ургамалнуудые борнойлно. Һүүлэй мэдээгээр 300 гектар горох, 200 гектар кукуруза борнойлогдоод байна.

Механизаторнууд тарилгаяа борнойлжо үргэлжэлһөөр.

Г. Конев,
колхозой түрүүлэгшэ.

Шэнэ газар элдүүрилнэ

Манай колхозой гурбадахи бригадын механизаторнууд шэнэ газараа эмхитэй һайнаар элдүүрилжэ байна. Һүүлшын мэдээгээр 540 гектар шэнэ газар элдүүрилэгдээ. Бүхыдөө 1000 гектар шэнэ газар элдүүрилхэ түсэбтэйбди.

Шэнэ газар элдүүрилһэн тракторист нүхэд Крючков, Ключников гэгшэд жэшээтэ һайнаар ажаллана. Тэдэнэр халаанайнгаа даабариие холо үлүүлэн дүүргэнэ.

Ж. Ванкеев,
Хяагтын үйлэдбэриин управлениин Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ.

САГААН АЛТАНАЙ ХАҺА ЭХИЛЭЭ

Бултанһаань түрүүлэн

Хориин үйлэдбэриин управлениин эгээл ара талын ажахы болохо Хүрбын совхозой Ойбонтын 3-дахи отделениин түб һуурин Тохорюугта тосхоной дэргэдэ хониной нооһо хайшалхын тула тодхогдоһон агрегат майн 5-һаа хүдэлбэ.

Энэ оньһожоруулагдамал, 12 хайшатай агрегат түрүүшын үдэрһөө захалан һаадгүйгөөр хүдэлжэ эхилээ.

Н. Галданов,
хүдөө бэшэгшэ.

Эмхитэйгээр, һайнаар...

ХЭРЭН. **(Телефоноор абтаба).** Түнхэнэй үйлэдбэриин управлениин «Сибиряк» колхозой гэшүүд хонидой нооһо хайшалалгые арбан үдэр соо дүүргэхэ социалис уялга абаһан юм. Тэрэнээ амжалтатайгаар дүүргэхын тула тэдэнэр энэ шухала кампаниие түгэс бэлэдхэлтэйгээр угтаа. Хони хайшалдаг агрегадуудынь һайнаар заһабарилагдажа, булта тодхогдоо.

Һаяхан семинар зарлагдажа, оренбургын аргаар хони хайшалха хүдэлмэри хайшан гээд эмхидхэхэб гэһэн асуудал зүбшэн хэлсэгдээ. Мүнөө «Сибиряк» колхозой гэшүүд сагаан «алтаяа хуряажа» эхилбэ. Эндэ түрүүшын 300 гаран эрье хонидой нооһон хайшалагдаад байна.

Колхозой правлени болон партийна комитет хони хайшалалгада хабаадаһан колхознигуудые бүхы хэрэгтэй юумээрнь хангаха оролдолго гаргана. Эндэ ниитын хоол эмхидхэгдээ. Мүн колхознигууд нооһо хайшалһан зэргээрээ үдэр бүри түлбэреэ абадаг болонхой.

Е. Замбулаева,
хүдөө бэшэгшэ.

**

ХЯАГТА. Эндэхи «Дружба» колхозой Үнгэрхын отделенидэ хони хайшалалга эхилбэ. Ахалагша хонишон Д. Игумновай отарада түрүүшын 300 эрье хонид хайшалагдаа. Бүхыдөө эндэ 4000 гаран хонидой нооһон хайшалагдаха юм.

А. Сурмач.

Хонидоо хайшалхаар бэлэн

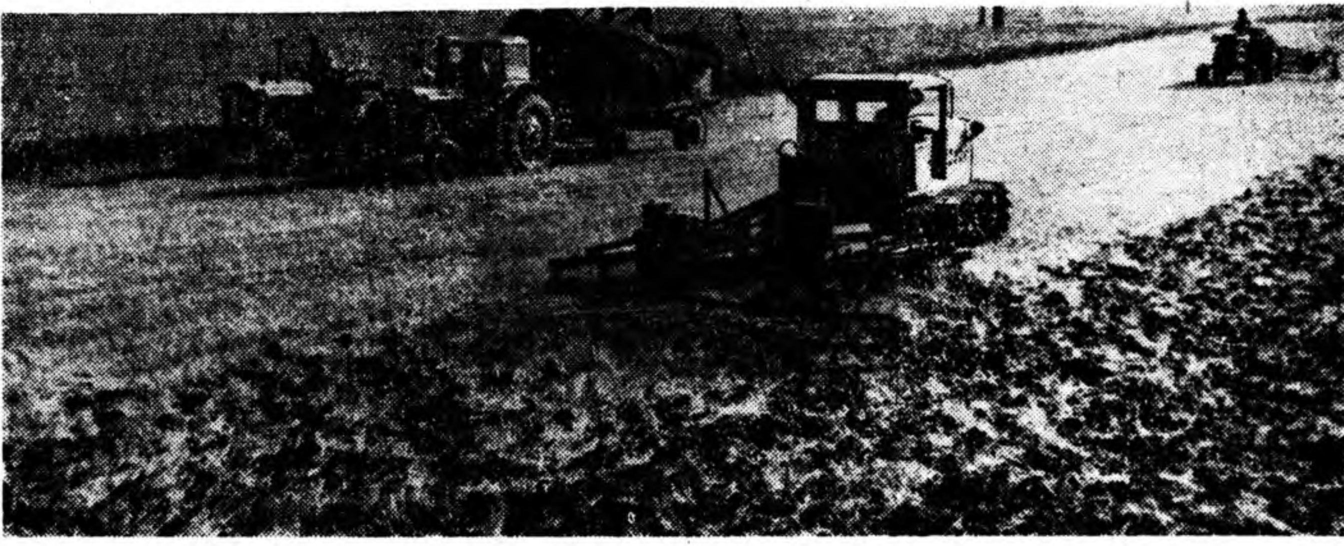
Колхоз, совхозуудай эгээн ехэ баялиг болохо нооһо хайшалалгын халуун хаһа орожо ерэбэ. Энэ хүдэлмэреэ эмхидхэхэ, мүн бүхы агрегадуудаа шанар һайнтайгаар заһабарилхаһаа гадна, хони хайшалагшадай бригадые хүсэд бүридхүүлхэ, шухала хэрэгсэлнүүдээр хангаха гээшэ ехэ удха шанартай гэжэ ажахын хүтэлбэрилэгшэд бүхэндэ мэдээжэ aаб даа. Тиимэһээ Хяагтын үйлэдбэриин управлениин олонхи ажахынууд энэ харюусалгата хүдэлмэридөө һайнаар бэлдээд, заримаинь хонидоо хайшалжа эхилээ.

Энэ жэлдэ Жаргаланта нютагай Тельманэй нэрэмжэтэ колхоз бүхыдөө 25 мянган хонидой нооһо хайшалха юм. Мүнөө эндэ бүхы агрегадуудынь заһагдажа бэлэн болонхой. Хайшалагшадшье бэеэ зэһэнхэй.

— Энэ жэл хонин бүриһөө 3 килограммһаа доошо бэшэ нооһо хайшалха уялгатайбди. Тиимэһээ бүхы хонидоо тобир тарганаар ондо оруулха гэжэ ехэхэн оролдолго гаргаа һэмди. Мүнөөшье тэдэмнай таарамжатай һайн бэлшээридэ адуулагдана,— гэжэ колхозой главна инженер нүхэр Найданов хөөрэнэ.

— Мэнэ һаяар хонин ажалай «баян ургаса» хуряажа эхилхэмнай. Дүй дүршэлтэй болоһон хайшалагшад эндэ ажаллаха. Нёдондо колхознигууд Владимир Балданов, Мунко Нимаев гэгшэд үдэр бүри 35—40-өөд хони хайшалдаг һэн. Эдэмнай мүнөө жэлдэ бүришье ехэ амжалта туйлаха аабза гэжэ найдагдана,—гээд тэрэ хөөрөөгөө дүүргэнэ.

Б. Цыренов.



КРАСНОДАРСКА ХИЗААР. Тихорецкэ совхоздо жэл ерэхэ тудам хүдөө ажахын үйлэдбэриин талаар олон шэнэ юумэн бии болодог. Таряа хуряалга дээрэ самоходно комбайнуудта холбогдоһон жаткануудые шагтагалаад хэрэглэхэ онол арга, эртын ороо һото ургамалые хуряахатаяа нэгэн доро һолоомонойнь узуурта кукуруза тариха онол арга болон бусад шэнэ юумэнүүд эндэ бии болоһон байха юм. Кукуруза һолоомоной узуурта пунктирна аргаар тариха шэнэ агрегат совхозой уралан нарижуулагшад мүнөө жэлдэ байгуулаа. Тракторта шагтагалдаг тус агрегат лущильник болон тарилга хэдэг аппарадһаа бүридэнэ, тиигээд һолоомоной узуурта лущенн хэхэ, кукуруза тариха хүдэлмэрие нэгэн доро дүүргэжэ совхозой поли дээрэ шадаха юм. Мүнөө жэлдэ долоон нимэ агрегат хүдэлхэ. Кукуруза тарихын тулада 7 мянга шахуу гектар һолоомоной узуур хэрэглэгдэхэ байна.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Тихорецкэ совхоздо ногоон тэжээлдэ хэрэглэхын тулада намараи шэнисые хуряажа, шэнэ агрегат хэрэглэн һолоомоной узуурта кукуруза тарижа байна. ТАСС-ай фотохронико.

Политическэ hуралсалай жэлэй зарим дүнгүүдhээ

Үнгэрhэн hуралсалай жэлэй үедэ КПСС-эй XXII съезд дээрэ баталагдаhан шэнэ Программын теоретическэ талые, КПСС-эй болон Совет гүрэнэй дотоодын болон гадаадын политикые ойлгуулха, хүдэлмэришэд, колхознигууд болон интеллигенцидэ экономическа эрдэм болбосоро олгуулха тушаа гол анхаралаа хандуулhан байнабди. Гадна шагнагшаднай КПСС-эй ЦК-гай ноябриин Пленумэй гаргаhан шиидхэбэринүүдые шудалха зуураа, «СССР-эй экономикын хүгжэлтэ ба арадай ажахые партийна талаар хүтэлбэри» гэhэн Н. С. Хрущевой элидхэлые гүнзэгыгөөр шудалаа. Үйлэдбэриин түхэл шэнжэ баримталжа, партийна хүтэлбэрилгые шэнэдхэн хубилгахадаа политическэ гэгээрэлые ажабайдалтай, коммунис байгуулалтын бодото зорилгонуудтай холбоходо айхабтар таатай зохид эрхэ нүхэсэл олгоhон байна. Ажалшадые коммунис ёhоор хүмүүжүүлгэдэ партийна гэгээрэлэй тон ехэ үүргэтэй байhые хараадаа абажа, манай үйлэдбэриин управлениин олонхи совхоз болон колхозуудай парткомууд, партийна эхин организацинууд политическэ hуралсал тушаа ехэхэн анхарал хандуулhан, элидхэл, хэшээлнүүдэй ашаүрэ ехэтэй байхын тула оролдолго гаргаhан, хиналта шалгалта эмхидхэhэн, политическэ hуралсал тухай асуудалые партийна суглаанууд дээрэ зүбшэн хэлсэhэн, бодото хэмжээнүүдые хараалан абаhан байха юм.

1962—1963 оной hуралсалай жэлдэ партийна политическэ гэгээрэлэй 122 кружогууд болон экономическа hургуулинууд, теоретическэ 37 семинарнууд хүдэлжэ, тэндэ 3688 хүн hуралсаба. Тэдэнэй зэргэдэ КПСС-эй гэшүүн болон кандидадууд 1587 хүн, комсомолой гэшүүд 581 хүн, партийнабэшэ 1520 хүн тоологдоно. Эдэнэй 2397-ниинь кружогуудта болон экономическа hургуулинуудта hуралсаа. Бэеэ даагаад 233 коммунистнууд, теоретическэ семинарта 778 хүн ном үзэбэ. Бусад түхэлэй формонуудта, заочноор дээдэ ба дунда тусхай hургуулинуудта 2000 гаран хүн hуралсаа. Тиихэлээрээ бүхы дээрээ 5813 хүн hуралсаhан болоно бшуу.

Мүнөө hуралсалай жэлдэ олохон кружогуудта болон семинарнуудта хэшээлнүүд яhала саг соёгоо, эмхитэй hайнаар үнгэрэгдэжэ байгаа. Үзэhэн зүйлнүүдээ нютагай үльгэр жэшээнүүд дээрэ дэлгэлэн харуулжа, элидхэл болон хөөрэлдөөнүүдые үнгэрэгэhэн газарта хэшээлнүүд илангаяа hонирхолтой байба. Заримууд хэшээл дээрэ табигдаhан асуудалда харюу үгэхэдөө ажахын, ажаhуудалай болон соёл культурын ажал ябуулгада бии байгаа дутагдалнуудые элирүүлжэ, тусхай hанамжа, дурадхалнуудыешье оруулhан.

Партийна гэгээрэлэй hуралсалай жэлэй дүнгүүдые согсолхо зуураа, манай олонхи партийна организацинууд табиhан зорилгоёо муу бэшээр бэелүүлжэ шадаа гэжэ тэмдэглэхээр. Дүн гаргалгын хэшээлнүүдтэ, теоретическэ конференцинүүдтэ болон хөөрэлдөөнүүдтэ бүхы hуралсагшадай 90 процентнь хабаадалсаа. Тиихэдээ олохон коммунистнууд ехэ юумэ ойлгожо абаhанаа харуулхаhаа гадна, үзэhэн юумэеэ совхозой, колхозой, эмхи зургаанай бодото ажал ябуулгатай холбожо шадаха байhанаа элирхэйлбэ.

Зарим пропагандистнуудай хүдэлмэри тухай хуряангыгаар хөөрэжэ үгэе. Жэшээнь, пропагандист Александр Алексеевич Скосырский дээдэ эрдэмтэй, Үдын совхозой 5-дахи отделениие эрхилэгшээр хүдэлдэг юм. Пропагандистаар гурбадахи жэлээ хүдэлбэ. Бүхы үзэhэн материалнуудаа шагнагшадайнь hайнаар ойлгоhон тухай дүн гаргалгын хэшээл эли тодоор гэршэлжэ үгөө. Эндэхи hүнэй гүүртэ коммунис ажалай коллективэй нэрэ зэргын түлөө тэмсэнэ. Эндэ пропагандист А. А. Скосырскиин ябуулhан хүдэлмэриин үрэ дүн одоол ёhотойгоор оролсоно ха юм.

Тэрэшэлэн Яруунын совхоздохи хүдөө ажахын үйлэдбэриин экономико шудалха семинар hайнаар хүдэлөө. Хүдөө ажахын үйлэдбэриин гол шухала асуудалнууд хэдэ хэдэн хэшээлнүүд дээрэнь зүбшэн хэлсэгдээ. Энэ семинарые совхозой директор нүхэр Б. Д. Ангархаев өөрөө хүтэлбэрилөө.

hуралсалай жэлэй үедэ пропагандистнуудта туhалхын тула гурба дахин семинар үнгэргэгдөө hэн. Тэрээн дээрэ лекцинүүд уншагдаhан, методическа зүбшэл үгтэhэн, пропагандистнуудай дүй дүршэлөө халан абалга эмхидхэгдэhэн байна.

Пропагандистнууднай юрэнхыдөө бэлэдхэл hайнтай, дүй дүршэлтэй хүнүүд юм. Гэбэшье заримуудынь даалгагдаhан хэрэгтээ харюусалга багатайгаар хандана бшуу. hуралсалай шэнэ жэлэй эхилхын урда тээ пропагандистнуудайнгаа шадабарие дахин хаража үзэхэ hанаатайбди.

Нютаг нютагтахи политическэ гэгээрэлэй кабинедүүд лекторнуудтэ, пропагандистнуудта, агитаторнуудта болон бусадшье хүнүүдтэ туhалжа байха ёhотой бэзэ. Манай аймагта олониитын хүсөөр эмхидхэгдэhэн 5 тиимэ кабинедүүд Чисаанын, Хэжэнгын, Үдын, Анаагай совхоздо болон «Коммунизм» колхоздо хүдэлөө. Кабинет бүхэнэй дэргэдэ 6—7 хүнhөө бүридүүлэгдэhэн методическа совет ажаллаа. Тус соведтэ пропагандистнууд, hургуулиин багшанар болон колхоз, совхозой мэргэжэлтэд оруулагдаа юм. Чисаанын совхозой, «Коммунизм» колхозой тиимэ кабинедүүд мүнөө жэлдэ яhала хүдэлөө. Тус кабинедүүд пропагандистнуудта болон агитаторнуудта методическа зүбшэл үгэдэг, харуулан ойлгуулха хэрэгсэлнүүдыень оложо үгэдэг байhан юм. Бусад кабинедүүд, сэхыень хэлэхэдэ, ёhоор биража хүдэлөөгүй.

Ерэхэ hуралсалай жэлдэ олониитын хүсөөр политическэ гэгээрэлэй тиимэ кабинедүүдые колхоз болон совхоз бүхэндэ эмхидхэжэ, тэдэниие ниитэ-политическэ хүдэлмэриин ёhотой гуламта болгохо hанаатайбди.

Ерэхэ жэлдэ политическэ гэгээрэлэй hуралсалые улам удха түгэлдэрөөр, уран хурсаар үнгэргэхын тула бүхы хүсэ шадалаа элсүүлхэ байхабди.

К. ЖАЛСАРАЕВ,
Хоринн хүдөөгэй үйлэдбэриин партийна комитедэй пропагандист.

Гарза хоролтогүйгөөр

Софья Перелыгина Бэшүүрэй совхозой 3-дахи отделенидэ гахайшанаар ажаллажа эхилhээр жэлhээ үлүү боложо байна. Тингэбэшье ажал хүдэлмэридөө ехэ анхаралтайгаар хандан, горитой амжалта түйлана. Даажа абаhан 260 толгой норшоонхоёо Софья Перелыгина саг болзор соонь hайнаар эдеэлүүлhэнэй ашаар бултыень тобироор түлжүүлжэ байна.

И. Ткачев,
хүдөө бэшэгшэ.

★

Айлнуудhаа мяхан, үндэгэн ороно

Түнхэнэй ажалшад республикынгаа 40 жэлэй ойн хүндэлэлдэ өөhэдынгөө хубиин ажахыhаа үлүү гараhан эдеэ хоолой зүйл — мяха, үндэгэ элбэгээр гүрэндөө тушаажа байна.

Толтойн; Хэрэнэй хүдэлмэришэд, алба хаагшад гүрэндэ мяха худалдаха хахад жэлэйнгээ уялга дүүргэбэ. Тэрэшэлэн тоорынхид энэ талаар ехэхэн амжалтатай. Эндэхи хүдэлмэришэд, алба хаагшад даабариhаа гадуур 4385 үндэгэ худалдаад байна.

Городуудай ажалшадые хүдөө ажахын продуктнуудаар гүйсэд хангаха хэрэгтэ түнхэнэйхид хубитаяа нигэжэ оруулна.

Б. Ширеторов.

Түрэл орон доторо

РОССИИ МИЛЛИАРДНУУДТА НЭМЭРИ ОРУУЛАГДАНА

Росси дотор нөөгдэхэ 30 миллиард түхэригтэ өөhэд өөhэдынгөө хубитые оруулхын түлөө Россин Федерациин бүхы экономическа районуудай промышленна предприятинуудай коллективүүд мүрысөө хэжэ байнхай.

Нүхэр Р. Михайловай хүтэлбэрилдэг Алтайн вагонуудые бүтээдэг заводой электрогагнууршадай бригада жэлэйнгээ даабарие болзорhоо урид дүүргэжэ, 350 мянган түхэригэй продукци түсэбhөө гадуур гаргаха уялга абаба. Электрогагнууршадай үүсхэлые моторно заводой коллектив халан абаба.

Невинномысскэ химигүүд ехэ hайнаар ажаллажа байна. Тэдэнэр ургасые дээшэлүүлхэ хэдэ мянган тонно минеральна үтэгжүүлгэ даабариhаа гадуур гарганхай. Үтэгжүүлгын өөрынь үнэ сэнгые хямдаруулжа, Россин 30 миллиардта 710 мянган түхэриг оруулаад байна.

Татарай промышленностиин хүдэлмэришэд жэлэйнгээ түсэбые 1963 оной сентябрь болотор дүүргээд, долоон жэлэй дүүрэтэр нэгэ миллиард үлүүтэй түхэригэй продукци түсэбhөө гадуур гаргаха гэhэн уялга абаа. Азнакаевскэ промышленно-үйлэдбэриин зоныи нефть абагшад долоон жэлэй фондодо гуша миллион түхэриг оруулха юм.

Ижевскын металлургнууд хэдэн зуун тонно эрхим шанартай булад долоон жэлэй түсэбhөө гадуурхи фондодо үгэhэн байна, Таганрогой комбайн бүтээгшэд 16 миллион түхэригэй нэмэлтэ продукци гаргаха юм.

ХҮДӨӨ НЮТАГУУДТА

ФРУНЗЕ. Киргизидэ полинууд дээгүүр таряанай баян ургаса эдеэшэжэ байна. Намарай тарян колосложо, горохой буурсагууд улам хүндэ боложо эхилээ.

Кустанайн областиин Сарыузенцүүдэй жэшээгээр Киргизиин колхозни гууд, совхозуудай хүдэлмэришэд хадаа машина болон тракторнуудаа зүбтэй зүйтэйгөөр ашаглаха түсэб зохёожо, ажалай гаргашые бага болгохо арга боломжонуудые бэдэржэ байна. Энэ жэлдэ үргэн мүр гартадаг навесной жатканууд эгээ түрүүшынхеэ хада газарай таряа хадаха юм. Мүнөөнhөө багсаагаад үзэхэдэ, механизаторнууд нэгэ хахадхоёр дахин бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлдэг болохо байна.

МИНСК. Белоруссиин тала дайда ноб ногоон зүлгэ ногоогоор хушагданхай. Неман, Днепр, Березина болон бусад мүрэнүүдэй нуга тохойгоор хахад метр үндэртэй ногоон урганхай. Үбhэндэ оролгон урда жэлнүүдэйхидэ орходоо 10 үдэр эртүүр эхилээ.

СЕМИПАЛАТИНСК. Областиин колхозууд болон совхозуудаар хони хайшалалган түлэг дундаа ябажа байна. Энэ жэлдэ 2 миллион үлүүтэй хонидые хайшалха болоно. Ажахынуудай коллективүүд энэ хүдэлмэриие хоёр долоон хоног соо дүүргэхэ гэhэн уялга абанхай.

Манайороной урда талын районуудта ороо... нуудые хуряалга эхилхэнь. Зураг дээрэ: «Сов... станы» гэжэ хүдөө ажахын артельдэ ешмээн ху... Наада таладань бригадир Г. Гошаев (баруун гар... ша агроном К. Экитов. ТАСС-ай фото...

ГУРБАН ГЕНЕРАЛНУУД ХЭЭРЭ УУЛЗАБА

ОРЕНБУРГ. Энэ город шадарай нэгэ совхоздо гурбан генералнууд хээрэ уулзашаба. Отставкада гараhан генерал-майор Н. Г. Пономарев «Рубежинский» гэжэ шэнэ газарай совхозые хэдэн жэл соо толгойлжо байдаг. Энэ генерал «Овощвод» совхозой директор болоhон өөрынгөө дайшалхы нүхэр генерал А. Ф. Артемовэй гарынь барижа мэндэшэлбэ. Гурбадахи генералынь — энэ хабар «Оренбургский» гэжэ совхозой директор болоhон В. Н. Смирнов байгаа.

Эдэ гурбан совхозууд мүнөө үедэ өөhэд хоорондоо мүрысэжэ байдаг. Эдэ генералнууд гансал дайшалхы жэлнүүд тухайгаа хөөрэлдэхэеэ уулзадаг бэшэ юм. Тэдэнэр хүдөө ажахын хойноhоо мүнөө hанаагаа зободог болонхой. Тарян ажал — тэдэнэй түрэл хэрэгынь болонхой.

ТОБШО hОНИН

△ Каспиин далайн оёорто нефтьтэй болон газтай газарнууд сейсмическэ шэнжэлэлгын аргаар олдобо. Энэ далайн оёорые 10—12 километр гүнзэгыдэ хүрэтэр шэнжэлhэн байна. Шэнжэлэгдэhэн, бүхы дээрээ 10 миллион гектар талмайтай уhан доро нефтеэр, газаар баян хоёр үурхай ашаглалгада оруулагданхай.

△ Бухара—Ураал гэжэ газопроводой 416 километр утатай, бэрхэшээлтэ газараар табигдаhан газ дамжуулха соргонууд туршагдаба. Энэ газопровод хадаа Азиин агуухэ Кызыл-Кум болон Кара-Кум гэжэ сүл губинуудые, Хорезмын намагтай газарые, мүн Дунда Азиин эгээ ехэ мүрэн — Аму-Дарьяе гаталан гараhан байна. Устюрт гэжэ үндэр тэгшэ газарые гаталан гараhан удаадахи участогыень шалгажа эхилхэеэ байна.

△ Грузиин гол газарнуудай колхозууд болон совхозууд уhа...

Түрүү hаалишанда магтаал

Хори, Яруунадаа суурханалши!

«Хориинхидhаа hү hаалгаар хэн түрүүлэн ябанаб» гэжэ асуугаа hаа, «Үльдэргын «Коммунизм» колхозой hаалишан Цырма Лыктыпова бүхы hаалишадые холо уридшаланхай» гээд хаананье омогорхон харюусаха. Үнгэрэгшэ жэл энэ колхозой Роза Нанзатова түрүүлжэ суурхаа бэлэй. Мүнөө жэлдэ баhа нэгэ шэнэ чэрэ бии болобо. «Цырма гэжэ хэр дүршэлтэй, хэзээнэй hаалишан байгаа хаб» гээд бүтүүхэн hонирхоошод байжа болоо ёhотой. Тингэнгүй аргагүй бшуу. Жэшээтэ ажалаараа зориг жуулагшадые дагажа, дүй дүршэлынь халан абаха гээнэ бултанай заншал болонхой ха юм.

Цырма гээшэмнай эсэгын олон басагадай дундуурхинь юм. Үнгэрэгшэ жэл Эгэтын Адагай дунда hургуули дүүргээд, hаалишан боложо орэhоор жэл болохоёо ябана. Ягаа түргэн тингэжэ суурхашабаб гэжэ бү гайхагты! Цырма басаган hургуулида hуржа байхадаа ажалда дуратай, зун бүри hаалишан боложо ажалладаг hэн. Дүршэл ехэтэ эжынгээ, абгайнгаа үнэтэ дүршэлые hүбэлгэн басаган үни халан абанхай ябаа бшуу.

hургуули дүүргээд; мал ажал дээрэ хүдэлхэ холын бодол Лыктыповада үнинэй байhан байгаа. Дуратай, шуналтай ажалаа hуража ябахадаа hүнган олоод, тэрэ зорилгоёо бэелүүлхэеэ хүлеэн, түрүүшүүлэй дүй дүршэл hонирхон, хёрхо хурсаар ажаглан тогтоожо ябадагай ашаүрэ али зэргэ ехэ гээшэб!

Цырма малда дуратай, hайнаар харууhалдаг. Даажа байhан 18 hаадаг үнеэдтээ таряа бусалгажа ходо эдюулдэг. Бүхэли хабартаа силос зөөжэ эдеэлүүлhэн юм.

Баруун Үльдэргын шэнэ гүүртэ дээрэ тэрэ басаган мүнөө ажалладаг. Олон байратай ехэ гэрэй хойто захада набтархан бэетэй, түхэрээн улаан шарайтай, шумуухан басаган эгэшэтэеэ байдаг. Стол дээрэнь уран зохёолнууд, мал ажал тухай номууд, шэнэ газетэ, журнал хэбтэнэ, энэ залуу hаалишанай ажал, амаралта, ургалтын тэгшэ байдагые эдэ бүгэдэ батална ха юм.

Цырма Лыктыпова энэ жэлэй дүрбэн hара соо даажа ябаhан 18 үнеэн бүриhөө 917 литр hү hааhан байгаа hаа, хагсуу хүйтэн май hара соо үнеэн бүриhөө 271 литр hааба. Тиихэдэ жэлэй табан hара соо үнеэн бүриhөө 1188 литр hааhан байна.

— Үнеэн бүриhөө 1300 литр hү hаажа, республикынгаа алдарта 40 жэлэй ойе угтахаб гэжэ эртүүр бүтүүхэн hанагша hэм. Мүнөө болоходо бүри дээгүүр бүтээсэ түйлаха аргатай шэнги болоод байнаб, — гээд үсөөн үгэтэй Цырма гоб байса хэлэбэ.

Цырмагай нүхэд залуушуул — республикын hаалишадай зүблөөндэ хабаадаhан Цымпилова С., үнгэрэгшэ жэлэй түрүү hаалишан Нанзатова Р., мүн Дондокова Д., Батуева Ч-Х., Цыренова Г., Содбоева Х-Ж., Галсанова Д. болон бусад баhал ана мана амжалтатай уриланад.

Тиимэл хадань, «Коммунизм» колхоз hү hаалга, гүрэндэ тушаалгаараа Хоринн колхоз, совхозуудай дунда уридланхай бшуу.

hү гүрэндэ тушааха хахад жэлэйнгээ түсэб 110 процент дүүргэжэ, ажалай ехэ илалтаар республикынгаа алдарта ойе угтаха гэжэ Үльдэргын hаалишад шууд шиидэнхэй. Тэдэнэй үгэ үнэтэй. Хооhон hэбхи үгэдэ дурагүй нүхэд ха юм. Тэдэнэй хүндэтэ үгэ, бүтээмжэтэй ажал бултаниие урмашуулна. Цырма түрүүгэй, таанар тухай дуу дуулажа, шүлэг зохёожо магтахаар:

Үльдэргэ хаагаад,
Үргэн талаяа уhална бэшэш.
Үнеэдээ шобтороод,
Үрмэтэ hү суглуулнаш.
hүн — уhан бэшэ,
Манай малай хэшэг!
Худагhаа уhа,
Хүнэгөөр удхана бэшэш.
Торголиг хүхэнhөө,
Тоhолиг hү билтаруулнаш.
Тоhон — уhан бэшэ,
Танай ажалай дээжэ!
hүтэ үнеэн,
Уhатай боошхо бэшэл.
hүбэтэ хүхэниинь,
hуулгын хоолой бэшэл.
Мал харууhаараа,
Манай басаган шадабаряараа!

Цонто НОМТОЕВ.

ЗАЛУУ ААД, ШАДАМАР

hаалишадай мүрысөөндэ хэн түрүүлжэ ябанаб гэhэн асуудалтайгаар Тарбагатайн «Маяк» колхозой хүтэлбэрилэгшэдтэ хандабал, комсомолка Александра Логуновагай нэрэ дурдадаг.

Энэ басаган Бурнашевой фермэдэ хүдэлhөөр хахад жэл тухай боложо байна. Удаан хүдэлөөгүйшье hаа, дүй дүршэл ехэтэй hаалишад Валентина Ефремова, Екатерина Щупова гэгшэдэй туhаламжаар ажалдаа яhала мэргэжээ.

Алдарта долоон жэлэй табалахи жэлдэ шэнэ түрэhэн гунжадайнгаа тус бүриинь 2 мянган килограмм hү hааха уялга абаа hэн. Мүнөө Александра Логуновагай оролдосотой ажалай ашаүрэнь харагдаад байна. Үнгэрэгшэ табан hарын туршада гунжан бүриhөө 1013 килограмм hү hаажа, колхозойнгоо, управлениин бусад ажахынуудай hаалишадай мүрысөөндэ түрүүлэнхэй.

Мүнөө үедэ «Маяк» колхозой энэ фермын малынь ногоо hайнтай газарта бэлшээгдэжэ, hү hааляа горитойгоор нэмээжэ байнхай. Зунай бэлшээриин үедэ нүхэр Логунова үнеэн бүриhөө сүүдхын 8—9 килограмм hү hаана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: hаалишан **А. Логунова.**

А. Нагаслаевай фото.

ЭЛШЭ ХҮСЭНЭЙ НЭГЭДХЭМЭЛ СИСТЕМЭ

Хойто-Ураалай городууд, Казахстанай, Кустанайн область, Волго шадарай нютагууд, Хойто Кавказ, Молдави, Смоленск, Калинин хотонууд СССР-эй Европодохи хубиин элшэ хүсэнэй нэгэдхэмэл системын (ЕЕЭС) мүнөөнэй хилэ боложо үгэнэ. Хэрбээ энэ ехэ газар дайдые хаража шадаад байгаа hаа, үндэр вольтно утаhа шэжэмүүд hаад хаалтада тогтон торонгүйгөөр ой соогуур гаража, уhа мүрэнүүдые гаталжа, хада уулые дабажа, бүхы томо электростанцинуудые хоорондонь холбоhые хараха байнабди. Москвада байдаг нэгэдхэмэл диспетчерскэ хүтэлбэрилгын газар энэ угаа ехэ системын хүдэлмэриие тааруулдаг, залан шэглүүлдэг юм.

Юунэй тулада ЕЕЭС байгуулагдааб?

Бүхы электростанцинууд ами амяараа хүдэлөөд, имагтал «өөрынгөө» предприятинуудые, байрын гэрнүүдые элшэ хүсөөр хангадаг байгаа гэлэй гээд минутыншье турша соо hанаандаа бодожо үзэел. Харин иимэ ушарта станцида гэмтэлгын болоо hаа, тэрэнэй предприятинуудынь хүдэлмэреэ зогсооxо баатай болохо байна. Гэр байрануудта гал унтаржа, харанхы болохо. Зүгөөр ГРЭС болон ГЭС-үүдэй элшэ хүсэнэй нэгэдхэмэл системэ болгожо холбогдоод, «хамтын хэрэгтэ» ток үгэдэг байгаа hаань, ганса нэгэн, тэрэ мүртөө, томошье агрегадай зогсолгоhоо тиимэ ехэ түбэг тохёолдохогүй байна. Энээнэй үгэдэг тогые бусад станцинууд автоматическаар бэедээ даажа абаха. Иимэ ушарай тохёолдоhые хэрэглэгшэд ойлгоншьегүй үнгэржэ болохо.

Хэрэглэгшэдые элшэ хүсөөр найдамтайгаар хангалга элшэ хүсэнэй системын эгээн лэ булюу hайн талань болоно гээшэ. Тиимэhээ иимэ системэнүүд Россие электрын элшэ хүсөөр хангаха ленинскэ түсэбые бэелүүлэлтын түрүүшын жэлнүүдhээ манайда байгуулагдажа эхилээ hэн. Түрүүн Москвада, Ленинградта, Ураалда, Донбассда, удаань бусад экономическа районуудта байгуулагдаа. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнай hүүлээр гурбан томо нэгэдхэмэл элшэ хүсэнэй системэ — Түбэй, Ураалай, Урда зүгэй системэ бии болгогдоо.

Дэлхэй дээрэхи тон томонууд Волжско В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ, мүн КПСС-эй XXII съездын нэрэмжэтэ ГЭС-үүдэй ашаглалгада үгтэхэдэ, Совет ороной элшэ хүсэнэй хүгжэлтэдэ шэнэ шухала шата эхилээ. Тэдэнhээ электрын хүсэ дамжуулгын томо утаhа шэжэмүүд Москва, Ураал, Донбасс тээшэ татагданхай. Тиигэжэ СССР-эй Европодохи хубиин элшэ хүсэнэй нэгэдхэмэл системын hуури табигдаа гэхэдэ болоно. Энээндэ шэнэ шэнэ районууд нэгэдүүлэгдэжэл байдаг.

ЕЕЭС долоон жэлэй эхин үеэр 12, харин мүнөө 50 шахуу районно элшэ хүсэнэй системэнүүдые нэгэдүүлнэ. Эдэ системэнүүд орон дотор гаргагдадаг бүхы электрын элшэ хүсэнэй хахадhаа ехыень үгэдэг юм. 35 мянган вольт хүсэ шадалтай ток дамжуулдаг утаhа шэжэмүүд эндэ 90 гаран мянган километртэ татагданхай. Энэ хүсэн түгэс элшэ хүсэнэй бааза арадай ажахын түргэнөөр хүгжэлтые хангана.

Долоон жэлэй эсэстэ ЕЕЭС-ые байгуулха хүдэлмэри түгэсхэгдэхэ — энээндэ Баруун-Хойто болон Закавказиин элшэ хүсэнэй системэнүүд нэгэдүүлэгдэхэ юм. Энээнэй hүүлээр ороной бүхы Европодохи хуби нэгэ системэhээ элшэ хүсөөр хангагдадаг болохо.

Тиихэдэ ЕЕЭС-эй баhа нэгэ булюу hайн талань хүсэдөөр харагдаха — сагай hэлгэсэлдээн хэрэглэгдэхэ байна.

Ушарынь хадаа Ураалда Москвагайхида орходоо хоёр час урид харанхы болодог гэжэ мэдээжэ. Үдэшын сагта электрын элшэ хүсэн эгээн лэ ехээр гаргашалагдадаг. Энэ үедэ электростанцинуудта юрэл агрегадууд нэмэжэ хүдэлгэгдэдэг байна бшуу.

Эгээл энэ үедэ Ураалда Волгын болон Түбэй электростанцинууд туhаламжа үзүүлдэг. Тэдэнэй нэмэлтэ агрегадууд мүн лэ ток үгэжэ эхилдэг юм. Ниислэлдэ элшэ хүсэнэй ехээр хэрэглэгдэдэг болоходонь Ураалай электростанцинууд тиимэ шахардуу шангаар хүдэлхэеэ болёод байдаг. Тиимэhээ Түбэй электростанцинуудта туhалха аргатай болодог. Иигэжэ бэе бэедээ туhалалсалга нилээд ехэ мүнгэ зөөри алмаха арга олгоно. Юуб гэхэдэ, ...

МОСКВА. Долоон жэлэй турша соо ашаглалгада үгтэхэ ёhотой бүхэсоюзна 628 барилгын нэгэн — ТЭЦ-21 ниислэлэй баруун хойто райондо баригдажа байнхай. Түлшөөр хүдэлдэг энэ станциин тус бүридөө 100.000 киловатт хүсэтэй турбинануудаар хангагдаhан хоёр блок мүнөө жэлдэ ашаглалгада үгтэхэ юм. Мүноо ТЭЦ-эй нэгэдэхи технологическа блогые хүдэлгэхэ операторска пункт туршагдажа байнхай. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: станциие хүдэлгэхэ пультын хүдэлмэриие ахалагша инженер Б. А. Якушин шалгажа байна.

ТАСС-ай фотохронико.

БУРЯАД ҮНЭН
2-дохи нюур.
1963 оной июниин 11.

Зэргэлээ үндэр байшангууд зэлэ татан яларна

Улаан-Үдэ хотын шэнэ барилганууд.

шөөшье магтуулха байхат

(Нэгэ бригадынхидай нэрэ соло тухай)

ье хэхэ, бүтээхэ ша-
лэ. Илангаяа мүнөө үе
хүн. Тиибэ яабашье
барилгашадай хэрэг юун-
гүй шухала болоно.
гүй, зохидхоноор хэлэ-
өө гэр барижа үгэхэ-
айнгаа үндэр дээдэ
на ха юм. Тимэһээ
гэр байра барижа бай-
орондо өөһэдыгөө ха-
айлгаад үзэхэ ёһотой-
байхаһаа абаад үб-
тороо өөһэдыгөө ха-
бди. Юуб гэхэдэ, хү-
һууха гэр байра ба-
айдалай айхабтар шу-
бүтээнэ гээшэбди»,
өөнэй, урда бэшэгүү-
гэржэ ябахадаа, сэ-
мүнөөнэй хүнүүдые,
дые урдаа хаража ябаа
шье, энэнь коммунис
дэлмэришэнэй һанаа
аал?

о абтаһаар ябатараа,
154-дэхи трестын ба-
тын 3-дахи управле-
шадай бүтээжэ байһан
ар томо гэгшын тур-
едэ ошоод, нэгэ на-
тэй халта дуугарал-

а лозунгнуудыешни
зохёоһон зомди. Теэд
һаараа хүндэ бай-
али өөһэдөөшье бай-
үзэһэн хадаа, га-
охёожо гарахадаа бо-
ш... Сэхыень хэлэхэ-
үүдшни өөһэдымнай
бодол ха юм. Модо-
дойлэ бодол! — гээд
хэ шашаад яахам-
тэрэмни саашаа даб
ошохынгоо урдахана:
үүдээр орожо, хоёр-
гарахадаш. Дабаев
в Артем хоёр байха.
алдэ, — гээд тэрэмни
гэршэбэ.

э хэсүү байдалда
Юуб гэхэдэ, эдэ гур-
таба табан даб-
урдэнь хэды байра
бүринь хэды таһаг-
урдэнь хэды сонхо,
шэб? Тэдэнэй заажа
орожо, нөөхи даб-
Урдамни шэб шэнэ
һэм, сонхонуудынь
уулагдан табяатай.
мнай ёһоорхон лэ
н байна. Юу хэлэ-
нэйш хүдэлмэри хо-
сэгнэлтэ абахаараал
бшуу. Дундаа яатаа
он гээшэб! Нэгэшье
атар, тутар гэлсэ-
хэдэн хүн тэрэ
үбэд. Тиигэһээршье
руу орохо баатай бо-
бадэрһэн зомни баһал
ница Батурина ехээр
мэнэ һаяхан эндэ
мнай. Дабаев, Да-
—гээд оог табиша-
адляар сууряатаад,
дуулдабагүй. Тии-
алга соохи полнууд
н һагад хүндөөр ал-
лэхэ юумэнэй үгы
«һайн даа, һайн.

Яб таб гэмээр ябталагдашоол. Иимэ полнуудые һаядаашье шэнэлхэ, заһабарилхагүйш» — гэбэ. Бидэ дээдэ дабхарай бүхы таһалгануудаар зайжа гараха баатай болобобди. Тэдэнэй нэгэн соо хэдэн хүдэлмэришэд:

— Модошо дархашуулайнгаа хүсөөр лэ байдаг зон гээшэ хабди. Энэ һара, кварталдаа шан абахамнайл бэзэ. Республикынгаа 40 жэлэй ойн баярай урдахана хүнэй зуу зуун түхэригэй шан абаха бэшэ аалди, — гээд нэгэ шарахан толгойтой хүбүүн ойроо байһан хүнүүдэй зэм ташасагаана. Саанань байгша хүн: — «Модошо һайн дархашуултай суг хүдэлхэдэ бэедэшье хүнгэн...» Теэд сэхыень хэлэхэдэ, гэрнүүдэйшье ехэнхи хубинь нарин гарай нягта мэргэнһээ дулдыдадаг бшуу. Хаанашье мэдэжэ байна ха юм. Заримдаа муушаг үүдэтэй, сонхынь рамын һалжиижа һальбиишаһан муухан гэрнүүд эндэ тэндэ ушарна бшуу, — гэбэ. Тиихэдэнь шан абаха тухай хөөрэжэ байһан хүбүүн:

— Болигтыл даа, Вася абгай. Манайш модошо дархашуул ёһотойл коммунизмын үеын хүдэлмэришэд ха юм. Тэдэшни юунэйшье болоһо байгаа һаа, нэгэшье юумэ муугаар, ёһо дүүргэн хэхэгүй, — гэнэ.

Дабаев Назаров хоёр баһал тэндэ байбагүй. Эндэһээ үни хадаа гаража ошоһон байгаа.

— Модошодоймнай хэхэ юумэн ехэшье, орёошье юм. Хэрэглэгдэхэ материалнуудынь нойто хүйтэн ерэхэ. Тэрэнээ тэдэшни өөһэдөө үргэлжэ, түшүүлжэ, хатааха баатай болодог. Боро хүсэнэй хэрэг гээшэ ааб даа! Рамануудаа тааруулха, нухэ һүбыень бүтлэхэ, хааха. Сэхынь хэлэхэдэ, ехэ шэмхэлүүр хүдэлмэри гээшэл даа. Полнуудайнь модо харуулдажа, хайжа тааруулха хэрэгтэй, — гэжэ байгаад Батурина намда хэлэжэ үгөө бэлэй. Ондоо аргын үгы хадань, нүгөөдэ гэртэ орохо баатай болобобди. Тэрэнь һаял бүтэнтэжэ байһан нэрэтэй. Тооһо, нооһон дүүрэн. Дабаев Назаров хоёрнай үгы аад лэ үгы. Теэд ороһон газартамнай халтад гэхэдээл тэдээн тухай хөөрөөн гарана. Жэшээнь, хоёрдохи гэрэй үүдэнэй тэндэхи ханые штукатурилжа байһан хоёр басагад, юугээшьеб, дундаа ехээр арсалдана. Дэргэдэнь ерэһыемнай обёорбогүй. Арсалдаан соогоо нэгэниинь нүгөөдэдөө:

— Парторгтойгоо хөөрэлдөөгүйлэ юумэ бүтэхэеэ болёол ха. Харыш, Красавинда тэрэш хэды туһалнаб? — гэбэ. Нүгөөдэнь:

— Валерка Красавиншни тэрэнэйш шаби ха юм. Суг хүдэлмэрилжэ байһан хойноо туһалаа юм бэзэ, — гэһэн харюу дуулдаба.

— Болил даа, юрэдөө. Тэрэшни нюур шарай харадаггүй хүн байха, — гэнэ ха саадань.

Энэ хөөрэлдөөе намтай суг ябажа ябагша хүн иигэжэ тайлбарилба. «Дабаев Михаил Арсаланович манай групарторг юм. Красавин Валерий — һаяхана манда ерэһэн, 17 наһатай, модошо дархан боложо ябаһан хүбүүн. Назаров Артем Макарович гээшэтнай тэдэнэй бригадир. Үнинэй модошо дархан. Эдэнэй бригадада 12 хүн хүдэлмэрилдэг. Ехэл эбтэй эмхитэй зон даа. Хэрбээ эдэнэй ажалайнь намтарые дурдаха болоо һаа, тооложо барахаар бэшэ ехэ. Тиигэбэшье, гол зүйлнүүдыень дурдаһууб даа. Эдэшни бригадаараа Силикатна участогай талмай дээрэ томо панельнэ гэр бариха комбинат барижа тушаагаа. Телецентрые хараа бэзэт. Энэтнай баһал тэдэнэй барилсаһан байшан байха. Силикатна участогай тэрэ комбинат жэлдээ 33000 дүрбэлжэн метр томо панель гаргаха ёһотой. Энэнь бүхы республикын шэнэ барилгануудта эльгээгдэхэ ушартай. Энэ байгша таба табан дабхар хоёр томо гэрые республикынгаа 40 жэлэй ойн һайндэрэй урдахана тушааха юм. Тиихэдэнь манай городойхид 108 шэнэ квартира абажа, тэрэнээ толлохо, зутаалха байха, — гээд энеэбхилэн байба.

Теэд эдэнь нээрээшье хаана байдаг зон гээшэб? Ахалагша прораб нүхэр Антоновой таһалга соо орожо, хөөрэлдэбэбди. Нүхэр Антонов модошодойнгоо бригада тухайда үлүүсэ ехээр магтаагүй. Тэрэмнай сүлөөгүй мүртөө үшөө сухалтай байшоо. Юуб гэхэдэ, барилгын хэрэгсэлэй материалнуудые шэрэдэг бригадынхид энэ үдэр муугаар хүдэлһэн байгаа ха. Стол дээрэ хэбтэһэн донгодолго саарһа хараад, тэрээн тухайдань ойлгожо абаабди. Хэдэн часаар бэдэрээшэ, олдодоггүй үнөөхи альбан заяата Дабаев Назаров хоёрнай гэрэй подвал соо хүдэлмэрилһэн, мүнөө тэндэһээ гаража, ондоо барилгада ошоһон, тиихэ зуураа ашаа зөөгшэдэй бригадын ажал шалгаад, ахалагша прорабтаа энэ саарһаар элидхэһэн байгаа.

— Дабаев Назаров хоёр зүб тиигэ. Тэдэнэйшни бригада ажахын тоосоондо оронхой! Худал юумэ хэлэхэгүй. Материалаа дутуугаар яашье абаха ёһогүй. Теэд та бидэнэй хэмнайшье тиимэ юумэтэй тааралдахагүй ха юм, — гээд Антонов сонхоор газаашаа харана. Нээрээшье тэндэнь хайша хэрэгээр хаягдаһан полой сэбэр сагаан рейкэнүүд, үүдэнэй раманууд хэбтэбэ. Энээниие хараха бүреэ Антоновой зосоо уйтарна, сэдьхэлынь сэнтэнэ ха. Сонхоһоо нааша эрьежэ үрдеэгүй байтараа, гараараа нэгэ дахин дэюурдэд:

— Үгы даа, үгы. Иимэ юумэ минутыншье туршада байлгахань эшхэбтэр, жэрхэбтэр. Самосвалай машинын нэгэ шоферые баруун бригада эльгээгтыл даа, нүхэр Батурина. Дары ерэжэ, эдэ мододоо өөдэ татаг лэ, — гэжэ захирба.

Гурбан томо гэрэй али олон үүдэд руу шэртэн хараад байбабди. Ажалай үдэр дүүрэхэ дүхэжэ байгаа һэн. Тээ һүүл багтань табадахи часай табадахи минутын үеэр үнөөхи бэдэрэлдэ ороһон Дабаев, Назаров, Извозчиков болон бусад гаража ерэбэд. Тиихэдэнь тэдэмнай хүнтэй ехэ хөөрэлдэхэ сүлөөгүй шэнги. Ши үглөөгүүр тэрэ гэрэй тэрэ комнатын үүдэнэй рама, сонхонуудые тааруулхаш гэхэ мэтын даабаринуудые Назаровынь нүгөөдүүлдээ үгэнэ.

Дабаев энээниие намда иигэжэ тайлбарилба:

— Бидэшни үдэрэйнгөө, неделиингээ, һарынгаа даабаринуудые хүн бүхэн өөр өөртөө даажа абадаг зантайбди. Үглөө үглөөгүүр ерээд юу хэхэ, яаха бэлэйбди гэжэ эндэ тэндэ ябажа, сагаа гээдэг зангүйбди. Ажалдаа ерэмсээрээ даабарита юумээ хэдэг зантайбди. Хэрбээ иигэжэ хүдэлмэрилөөгүй һаа, юун ехэ юумэ бүтээхэ бэлэйбши, — гээд гушаяа тэгнэлжэ ябаһан буряад хүбүүнэй харахан нюдэд намайе тагнан байба. Тиигэһээршье байтарнай. нүхэр Назаров дүтэлжэ ерэбэ. Назаров бэеэ ехээр магтуулнагүй, Дабаеваа урдаа барина. Тэрэнь Назароваа багшамни, — гээдхинэ. Тэдэ хоёр энеэлдэшэбэ. Эдэл даа, 25 зүйлэй нарин нягта шэмхэлүүр ажал хэдэг мэргэжэлтэд. Эдэл даа, манай үеын даруу намдуу, даамгай дархашуул!

С. АНГАБАЕВ.

Баясамаар хубилалта

„Бурстрой“ трестын барилгын бригадир П. Ф. Воробьевой хөөрөөнһөө

Бидэнэр, ахамад үеын хүнүүд, республикынгаа тогтоһонһоо хойшо үнгэрһэн 40 жэлэй ойн һайндэрэй дүтэлхэ бүри эдэ жэлнүүдэй турша соо ямар ехэ хубилалта, хүгжэлтын болоһые эли тодоор харанабди, хуушанай байдал һанаандамнай ороно.

Түрүүшынхеэ 1934 ондо Улаан-Үдэдэ ехэ барилга хэгдэжэ эхилһэн. Тиихэдэ Зам харилсаанай наркомат хэдэн залуу барилгашадые паровоз-вагон заһабарилгын заводые бодхоолсохо гэжэ Москваһаа эндэ эльгээһэн байгаа. Энэ томо заводой бодоһон газарта хүдэлмэришэдэй байха хэдэн бараагууд модоор баригдаа һэн. Барилга хэхэнь ехэ бэрхэшээлтэй, нэгэшье техникэ, мэргэжэлтэй барилгашад үгы, мүн тэдэнэй байха гэр байрашье үгы бэлэй. Дүрбэн жэлэй туршада заводой барилга дээрэ ажаллажа, завод бодхоолсоһон. байрын гэрнүүдые, дунда һургуули, түмэр замай училищиин байшан, хүүгэдэй саад болон бусадшье барилга хэлсэһэн байнаб.

1939 оной хабар М. И. Черновой даадаг манай бригадынхид «Бурстрой» трестдэ ажаллажа эхилээ һэмди. Тиихэдэ бригаданууд 5—6 хүнһөө бүридэнхэй, ажалнай дууһан гарай хүсөөр бүтээгдэгшэ бэлэй. Тэрэ үедэ бодхоогдожо, мүнөө байһан гэрнүүдые, жэшээлхэдэ, Ушаковой үйлсын 1-дэхи номерой 56 байратай томо гэр, библиотекэ, багшанарай институдай байшангуудые харахадаа омогорхол түрэдэг. Манай барилгашадай гараар, хүсэ шадалаар бүтээгдэһэн гэрнүүд городой түхэл шарай хубилгажа, арад зондо баяр асаржа байна ха юм.

Оройдоо хэдыхэн жэлэй туршада олон гэрнүүд баригдажа, шэнэ үйлсэ, кварталнууд бии болоол. Иимэ ехэ хубилалтада манайшье туһа нэмэри бии гэжэ һанахада урматай.

Һүүлэй үедэ барилга һураггүй түргэнөөр хэгдэдэг болоо, барилгашадай тоо нилээд ехээр олошороо, барилга дээрэ техникэ үргэнөөр хэрэглэгдэнэ. Хэрбээ 30-аад онуудта үсөөн хүнүүдтэй бригаданууд ажалаа гараар бүтээдэг байгаа һаа, мүнөө комплексно томо бригаданууд барилга дээрэ ажаллана. Урдань нэгэ үдэр соо гэрэй барилгада 10—15 мянган хирпиисэ асарагдадаг һаа, мүнөө 40—60 мянга асарагдана. Мүн 40 байратай гэр жэл соо бодхоогдодог байһан һаа, тиимэ гэр 3—4 һара соо бүтээгдэдэг болоо. Минии даадаг бригада 20 хүнһөө бүридэнхэй, шэнэ олон гэрнүүдые барижа шадаа. Ганса нёдондо жэлэй туршада Шмидтын үйлсөөр спортивна зал, 62 байратай гэр баряа, мүн ондоошье ажал бүтээгдээ.

Энэ жэлдэ 63 байратай гэр барижа байнхайбди. Тэрэнээ 6 һарын туршада дүүргэхэ аад, 4 һара соо бүтээхэ зорилго урдаа табинхайбди. Шэнэ гэрээ һайн шанартайгаар барижа, тусхай паспортын ёһоор тушааха гэжэ бригадын бүхы гэшүүд оролдожо байна. Иимэл даа республикынгаа һайндэрэй хүндэлэлдэ манай абаһан уялгамнай.

ТОО, БАРИМТА

Улаан-Үдэ городнай 1923 ондо 121 мянган дүрбэлжэн метрэй байрын талмайтай байгаа.

1963 оной январиин 1-нэй мэдээгээр бүхы дээрээ байрын талмай 1 миллион 166 мянган 909 дүрбэлжэн метр болоһон байна.

Жэл бүхэндэ дунда зэргээр 75 мянган дүрбэлжэн метр байрын талмай ашаглалгада тушаагдана.

1962 ондо 71 мянган 134 дүрбэлжэн метр талмайтай гэр байранууд баригдаа.

Барилга дээрэ индустриальна арга хэрэглэхэ зорилгоор тэр байрын томо панельнэ зүйлнүүдые бүтээхэ завод һаяар ашаглалгада орохонь. Заводой байшан эндэ харуулагдана.

Л. ХАЙДУРОВАЙ фото.

э арга хэрэглэнэбди

н сов-
-Үдэдэхи
лгын уп-
мэришэд
өөр хэ-
Тиигэһэ-
ын гэр-
барил-
шанар-
он бол-
а, ашаг-
на. Жэ-
48 гү,
й 5 даб-
һара соо,
туршада
ригдадаг
ө 7—8
бэлэн

влениин
ком-
ууд бо-
модо-
а бүри-
гэрэй
ануу-
бүхы

ажалаа өөһэдын хүсөөр бүтээнэ. Шулуушадай 1-дэхи дабхарые бодхоогоод, хоёрдохи дабхарыень барижа эхилхэдэ, модошо дархашуул доодо дабхарай пол дэбдижэ, үүдэ сонхонуудыень хэдэг. Мүн электригүүд зайн галай утаһа татадаг, монтажнигууд ванна болон бусад хэрэгсэлнүүдые тодходог. Шулуушадай 2-дохи дабхараа табижа дүүргэхэтэйнь сасуу нэгэдэхи дабхарта ажаллажа байгшад — модошо дархашуул, монтажнигууд тэндэнь гаража, даабаряа дүүргэнэ. Иигэжэ гэрэй ханын бодхоогдомсоор зосоохи ажалынь дууһан хэгдэнэ.

Манай барилгашад ажалаа комплексно аргаар эмхидхэн, байрын гэрнүүдые эрхим сэгнэлтэтэйгээр ашаглалгада тушаана.

Виктор Базаровай даадаг барилгашадай комплексно бригада 62 байратай 5 дабхар гэрые 9 һарын туршада барижа дүүргэхэ байһан аад, болзорһоонь хоёр һара урид ашаглалгада оруулаа.

Мүнөө управлениднэмнай барилгашадай 3 комплексно бригада хүдэлдэг. Эдэнэр бултадаа һайнаар баригдаһан гэрнүүдые ашаглалгада тушаана.

Буряадай АССР-эй 40 жэлэй ойн хүндэлэлдэ үшөө хоёр гэр тэхэ гү, али бүхы дээрээ 2500 дүрбэлжэн метр талмайтай байра барижа дүүргээд, бэлэг болгон тушаахамнай.

Б. Матханов,
управлениин главна инженер.

БАРИЛГАШАДАЙ ХҮСӨӨР...

Буряад нютагаймнай промышленна гигантын — локомотив-вагон заһабаридаг заводой хүдэлмэришэдэй ажаһуудаг городок хүгжэ хүгжэһөөр түхэл шарайгаа хубилгажа байна. Оройдоо хэдыхэн жэлэй хугасаада маштан томо, олон шэнэ гэрнүүд эндэ жэрылдэн бодхоогдоо. Һүүлэй хоёр-гурбан жэлэй турша соо 4—5 дабхар гэрнүүд баригдаад, Октябрьская гэжэ шэнэ үйлсэ бии болобо. Заводой баригдажа эхилхэ үеэр бодхоогдоһон гэрнүүд, үйлсэнүүдһээ энэ шэнэ гэр, үйлсэ зарим тэды илгаатай. Манай республикын хүгжэн мандажа, коммунизм байгуулгын үндэһэ һуури табилсажа байһые энэ илгаань гэршэлэн харуулна. Октябрьская үйлсэ урдань тала байһан газарта бодоһон, зэлдэгэр уужам, болбосон һайхан — шэнэ сагай шэнжэтэй. Эдэ гэрнүүдэй доодо дабхартань шэнэ, шэнэ магазинууд нээгдэнхэй, арад зоной культурна, ажаһуудалай эрилтые хангаха предприяти, мастерскойнууд эмхидхэгдэнхэй. Мүн эндэхи үйлсын саашадаа ямараар үргэдхэгдэхэ, хэды олон гэрнүүдэй баригдахые гэршэлһэн шэнгеэр ехэ гэгшын кран холоһоо харагдажа байдаг. Эндэ үшөө олон гэрнүүд баригдаха.

Заводто урдань ажаллаһан баатар, Советскэ Союзай Герой Орешковой нэрээр нэрлэгдэһэн тосхондо хоёр дабхар олон гэрнүүд баригдаа. Комсомольско городок хүгжэн ялараа.

Капитальна барилгын таһагай хүдэлмэришэд гэр байрануудһаа гадна, заводоо үргэдхэхэ хэрэгтэ хабаадалсана, хабсаралгын, технологическа ажал бүтээнэ, хүүгэдэй эмхи зургаануудые барилсана. Энэ жэлэй дүрбэ һара соо 414 мянган түхэригэй барилга-хабсаралгын хүдэлмэри хэхэ даабаритай аад, 608 мянган түхэригэйхиие бүтээгээ гэхэ гү, али даабаряа 147 процент дүүргэһэн байнабди. Жэл бүхэндэ дунда зэргээр 10 мянган дүрбэлжэн метр байрын талмай ашаглалгада тушаадаг болообди. 1962 ондо түсэбөөр хараалагдаһан 9,5 мянган дүрбэлжэн метрэй орондо, 11 мянга 764 дүрбэлжэн метр байрын талмай ашаглалгада оруулагдаа. Энэ жэлдэ 8700 дүрбэлжэн метр тушааха ёһотой аад, хамта дээрээ 10 гара мянган дүрбэлжэн метр байрын гэрнүүдые, 140 үхибүүдэй байха саад, ясли ашаглалгада оруулхаар шиидэнхэйбди.

Барилга хэхэ түсэбөө амжалтатайгаар дүүргэхэ арга боломжо маанадта бии. Башенай хэдэн кран, бульдозер, хоёр экскаватор гэхэ мэтэ механизмууд манай таһагай барилгашадта үгтэнхэй. Эдэ машинануудые хэрэглэһэнэй ашаар хүндэ ажал барандаа шахуу оньһожоруулагдаа. Мүн мэргэжэлээ һайнаар шудалһан барилгашад олон. Максим Харитонович Лановойн даадаг хабсаргагшадай, Александр Филиппович Токаревой даадаг сантехнигүүдэй бригаданууд ажалаа саг болзор соонь дүүргэхын тула ехэ оролдолго гаргана. Нүхэд Долина, Станченко гэгшэдэй даадаг штукатурщигуудай бригаданууд, штукатура хэгшэд, коммунис ажалай ударнигууд Константин Гаврилович Белоглазов, Гавриил Афанасьевич Попов, Анна Васильевна Гуменюк болон бусад ажалаа ходо һайн шанартайгаар бүтээнэ. Шэнэ барилгануудые саг болзор соонь, заримыень болзорһоо урид бэлэн болгохоор оролдодог хүдэлмэришэд барилгынгаа өөрынь үные хямдаруулха асуудалда анхарал хандуулна. Тиигэһэнэй ашаар манай таһагайхидай бүтээһэн шэнэ барилгын үнэ сэн городой барилгын бусад организацинуудайхиһаа һураггүй хямда болоно.

Республикын һайндэр болотор 40, 60 байратай байшангуудые, мүн Орешковой нэрэмжэтэ тосхондо дүрбэн байрын гэрнүүдые бэлэн болгохо, жэлэйнгээ түсэбые октябриин 15 болотор дүүргэхэ зорилго урдаа табинхай. Эдэнэр хэлэһэн үгэдөө хүрэхэл байха. Мүнөө хоёр томо гэрэй досоо талын ажал түлэг дундаа ябуулагдажа байна. Заводой олон хүдэлмэришэд ойн һайндэрые шэнэ байрануудта тэмдэглэхээр шиидэнхэй.

С. Луньяница,
ЛВРЗ-гэй капитальна барилгын таһагай начальник.

Николай Елисеев, Николай Ланцов гэгшэд барилгашанай мэргэжэлдэ ажал хэрэгээ зорюуланхай. Олон жэлэй туршада городой шэнэ барилганууд дээрэ ажаллаха зуураа, гэр байрануудые һайн шанартайгаар бариха, даабаряа үлүүлэн дүүргэхые оролдодог. Эршэмтэй ажалаараа нүхэдэйнгөө дунда хүндэтэй болоһон эдэ барилгашадта коммунис ажалай ударнигай нэрэ зэргэ олгогдоһон.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Бурстрой» трестын барилга-хабсаралгын 1-дэхи управлениин модошо дархан (зүүн гарһаа) Николай Елисеев, шулуушан Николай Ланцов ажалһаа бусажа ябана.

Ф. Сорокиной фото.

ХООҺОН ГУБИДА БАЙГУУЛАГДАҺАН ШЭНЭ СОВХОЗ

УЗБЕГЭЙ ССР. Хооhон губи hүүлэй жэлнүүдтэ совет хүнүүдэй хүсөөр шэнэдхэн хубилгагдажа, танигдахаар бэшэ болоо. Үрэжэл ехэтэй аад, хэдэн зуун жэлэй туршада хооhон хэбтэhэн, тиигээд гандадаг газар нютагуудта шэнэ совхозууд байгуулагданхай. Урдань хооhон дайда байhан нютагта хэдэн арбаад мянган гектар талмай дээрэ хлопок болон үрэ жэмэстэ модонуудай саад таригдадаг болоо. Шэнэ городууд болон тосхонууд байгуулагдаа, уhалууриин hубаг ханаабууд малтагдаа.

Герман Титовой нэрэмжэтэ 6-дахи совхоздо ТАСС-ай корреспондент ошоhон байна. 1960 ондо байгуулагдаhан тус совхоз мүнөө түрүү ажахы болонхой. Совхоз 10 мянган гектар уhалагдадаг газартай, полинууд дээрэнь 125 трактор, 108 таряа хуряадаг машина хүдэлдэг юм. Хлопок ургуулха бүхы хүдэлмэри эндэ оньhожоруулагданхай. Хүдөө ажахын авиациин самолёдууд совхозой полинууд дээгүүр ниидэжэ, ургамалай хоротонтой тэмсэл хэдэг. Совхоздо хлопок ургуулгын гайхамшагта мастернууд урган гаранхай. Эндэ комсомол-залуушуулай бригада хүдэлдэг. Узбекистанай солото механизатор Турсуной Ахуновагай дүү Инобат Ахунова энэ бригадые хүтэлбэрилдэг. Мүнөө жэлдэ дунда зэргээр 30 центнер хлопок ургуулха гэhэн уялга бригада абанхай. Хлопок тарилгые механизаторнууд амжалтатайгаар дүүргээд, ногоорҗо эхилhэн полиингоо хойноhоо харууhалжа байнхай. Совхозой болбосон зохид тосхон шэнэ гэрнүүдhээ бүридэдэг, эндэнь таримал модонууд олон. Хүдэлмэришэдэй байранууд электрын гэрэлээр хангагданхай, радиотой, нилээд олондонь телевизорнууд бии. Хүдэлмэришэдэй үхибүүд бүгэдэ ниитын анхаралаар хүреэлэгдэнхэй. 150 үхибүүд совхозой хүүгэдэй саадууд болон яслинуудта хүмүүжүүлэгдэнэ.







ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. Г. Титовой нэрэмжэтэ совхозой директор С. Усманов (баруун гарhаа 2-дохи) түрүү механизаторнууд А. Кирильчук, У. Юлдашев болон Р. Яфаровтай хөөрэлдэжэ байна. 2. Инобат Ахуновай бригадын участок дээрэхи хлопогто культиваци хэгдэжэ байна. 3. Совхозой хүүгэдэй саадта хүмүүжүүлэгдэдэг үхибүүд.

ТАСС-ай фотохронико.

Уласхоорондын шэнжэлэл

Капиталистнуудай хоор[...] худалдаа наймаанай д[...]

Хүнэй шүдэн үбдэхэдөө, хэр аюултайшье hаа, униинэй яншарhан бусад үбшэниие мартуулдаг гээшэ. Энээн шэнги ядерна зэбсэгжэлгын асуудалда Атлантикын союзнигуудай хоорондо гараhан арсалдаан капиталис дэлхэйн экономикын талаар бүлэглэлнүүдэй уни заяанай яншарhан гүн гүнзэгы арсалдаае сааг зуура мартуулаад байна ха. Таможенно тариф, худалдаа наймаан тухай хамтын хэлсээндэ хабаадагшадай организациин (ГАТТ) Женевэдэхи сесси энээн тухай ехээр бэшэхэ гэжэ яаха hэм даа. Ядерна асуудалаар Американо-Франциин зүрилдөөн гү, али НАТО-гой Соведэй сесси дээрэ гараhан арсалдаата бусад асуудалнууд тушаа баруунай хэблэл бага зэргэ анхаралаа хандуулаа.

Тэрэнь тиимэ аабдаа. Эдэ зүрилдөөнүүдынь дан ехээр саашаа оронхой, капитализмын үндэhэ hуурии эдэнь ехээр дайрана. Теэд энээн тухэй буржуазна хэблэл юу ехээр бэшэжэ, уншагшадай анхарал хандуулха бэлэй даа.

Тиигэбэшье ГАТТ-ай Женевэдэхи сесси капитализмын эрхэ байдалда экономическа ямаршье бүлэглэлнүүд (жэшээнь, «юрэнхы дэлгүүр» мэтын) монополинуудай хоорондохи тэмсэлые бууруулдаггүй, харин үшөө шангадхадаг байна гэхэ мэтээр тобшололнуудые хэнэ. Үнэхөөрөөшье Холбоото Штадууд Европын оронууд хоёрой, тодорхойлбол, «юрэнхы дэлгүүрэй» оронуудай хоорондо болоhон гол арсалдаанууд ГАТТ-ай сессие hаатуулан алдаа. Иигэжэ худалдаа наймаанай абарга ехэ зөөнүүд урда урдаhаа сэхэ харалсашоо.

Худалдаа наймаандахи таможенно тарифуудые доошолуулха дурадхал тушаа США Европо хоёрой хоорондо арсалдаан болоно. Президент Кеннеди иимэ тарифуудые бүхы юумэндэ 50 процентээр доошолуулха дурадхал оруулаа. «Кеннедиин раунд» гэжэ нэрэ абаhан Американ энэ дурадхал гурбан жэлэй турша соо тарифые доошолуулхаар хараална. «Юрэнхы дэлгүүрэй» экономикынгоо талаар ургажа байhан ушар хадаа, Американ монополинуудай hанаа үнөөс ехээр зобоогоод байна. Нёдондо жэл «юрэнхы дэлгүүртэ» ородог оронууд Холбоото Штадуудhаа 7,6 миллиард доллароор ехэ юумэ газаа тээшэнь худалдаа, нэгэ миллиард доллароор ехэ юумэ худалдажа абаа. Эгээл иимэhээ Американ дурадхалай ёhоор таможенно тарифые бүхы юумэндэ хоёр дахин доошолуулбал, Американ эд бараанай гүйсые дээшэлүүлхэ hэн ха гэжэ США-гай монополистнууд тоолоно.

Тарифые иигэжэ доошолуулхадань европынхид дурагүйлхэнэ. Тиин Американ таможенно тарифай гурим ёhо ямар бэ гэхэдэ, заримаиинь дан бага (жэшээнь, автомобильда, энэ талаараа США бултаниие булидаг), тиигэн гэхэдэнь, зарим эд бараан дан ехэ—90 процент хүрэтэр тарифтай. Иимэ байхадаа, тарифуудые бүхы дээрэнь доошолуулхада Американ монополинуудта бариишатай болохо, тиихэдэ «юрэнхы дэлгүүрэй» оронуудта энэнь гарзатай болохо юм.

ГАТТ-ай сесси дээрэ хоёр талаhаа эблэршэгүй арсалдаатай болобо. Баруун Германиин түлөөлэгшэ Эрхард гэгшын (ФРГ-гэй канцлерай тушаалда Аденауэрай hүүлээр орохо гэhэн хүн) hэдэлгэнүүд Американ түлөөлэгшэ Гертерэй зүгhөө зүбшөөгдэнэгүй.

ГАТТ-ай сессиин хаагдахын урда тээхэнэ «Нью-Йорк таймс» газетэ иигэжэ мэдээсээ: «Эдэ хэлсээнүүд таhалдахаяа байна», «Эдээндэ хабаадагшад—Холбоото Штадууд ба «юрэнхы дэлгүүр» хоёр үгэеэ ойлголсоногүй». «Юрэнхы дэлгүүрэй» оронууд хамтаараа США-да эсэргүүгээр добтолно.

Гэнтэ ямаршьеб даа шалтагаанаар Гертер Эрхардын дурадхалые хүлеэн абаха болобо. Һүниин суглаан татагдана. Тэрээн дээрээ ойлголсоhон тухайдаа хөөрэлдэнэ.

Иигэжэ гэнтэ ойлголсоhон ушар тухайдаа президент Кеннеди пресс-конференци дээрэ тайлбарилжа үгэнэ. «Баруунай оронууд худалдаа наймаанай харилсаае таhалдуулжа байха аргагүй гэжэ хоёр талаhаа ойлгоно» гэжэ президент мэдүүлбэ. Тиигэhээр байтар НАТО-гой Оттавадахи сесси эхилбэ. Энээн дээрэ «Атлантикын союзнигуудай нэгэдэл» харуулха гэжэ шиидэбэ ха.

Женевэдэ юун тухай үгэеэ ойлголсоо хаб? Жэл болоод тарифуудые доошолуулха хэлсээ үнгэргэхэ гурим тухай үнэндөө ойлголсоо юм ха. Үнэндөө «Кеннедиин раунд» ехээр удааржа байна. «Ерэхэ жэлэй май hара соо эхилхэ эдэ хэлсээнүүд үрэ дүн асарханьшье бэрхэтэй ха даа гэжэ «Нью-Йорк таймс» тобшолно.

Үшөө нэгэ хэды хоногой үнгэрөөд байхада, Лондондо «суднануудай эзэдэй Европодохи комитет» байгуулха гэлсэбэ. Энэ организациин Америкэдэ эсэргүү шэнжэтэй байhыень нюултагүй. «Мондо» гэжэ Франциин газетын мэдээсэhэнэй ёhоор, тус комитедэй зорилго—Америкын засагаархидай шэнэ эрилтэнүүдтэ Европоhоо хамтын сохилто хэхэ гэhэн удхатай юм ха.

Хэдышье ойлголсоhон хэбэртэйшье hаа, Европын ба Америкын капиталистнуудай хоорондо худалдаа наймаанай хатуу шанга дайн байлдаан болоҗо байна.

Гэхэтэй хамта Европо, капиталис монополинуудай Европо бусайданги зүрилдөөнүүдтэй орон бшуу. «Юрэнхы дэлгүүрэй» үүдые Англиин урда Франциин хаб гэсэ хаажархиhанайнь hүүлээр сүлөөтэ худалдаа наймаанай Европодохи ассоциациин (ЕАСТ) ажал ябуулга улам hэргээ. «Юрэнхы дэлгүүртэ» зүрюулжа байгууlhан Англи түрүүтэй Е[...] оронуудай энэ нэгэд[...] Лиссабондо болоhон [...] зургаан эдэ гүрэнтэй [...] хэдэн хэмжээнүүдые [...] шээнь, 1966 онhоо [...] дог оронуудай та[...] болюулхаар хараал[...] лоон гүрэнэй» хү[...] өөhэдөө, Англиин [...] «юрэнхы дэлгүүрэй» [...] лабди гэжэ мэдэрнэ [...] таймс» бэшэнэ. Ан[...] стнууд «юрэнхы дэ[...] тэ hуури эзэлхэ туха[...] унтахадаашье зүүдэ[...]

Брюссельдэ майн [...] дэлгүүрэй» оронууд[...] дэй Соведэй сесси [...] Германи бусад зар[...] дамжэлгэтэйгээр Анг[...] дэлгүүр» руу оруула[...] тэрэнэй үмэнэ үүдые[...] дэлгэ дахин хэбэ. Ха[...] шэхэжэ ябадаг Эрха[...] бэелүүлхэ hанаатайга[...] байдаг Англиин түлөө[...] хы дэлгүүрэй» орону[...] нүүдэй Соведтэй хол[...] дурадхал оруулба. Те[...] гадаадын хэрэгүүдэй [...] де Мюрвиль январь hа[...] шадаал адли баhа эн[...] зүбшөөбэгүй. Эрхар[...] абаа hаа, «юрэнхы д[...] грамма ба хараа шүт[...] рэгтэ Англи нүлөөл[...] хэлэбэ.

Франциин түлөөл[...] бодол ойлгохын тула[...] газетэдэ толилогдоhон [...] шаха хэрэгтэй. Энэ[...] бэшэ. Харин Холбоото [...] Англида, «юрэнхы дэл[...] нигуудта зорюулhан [...] рикын монополинууд Е[...] мико мүүдүүлжэ, мэд[...] сэлэнтэй гээд «Насьо[...] Энээнтэй хамта ГАТТ-а[...] шүүмжэлбэ. Таможен[...] тухай «6 гүрэн» Аме[...] боото Штадууд хоёрой [...] хүнэй нюдэ нээгээ, Е[...] ажахые тонохын тула[...] дэлгүүрые» шадаал [...] хэрэглэхэ гэhэн Аме[...] оролдолгые харуулба [...] хы дэлгүүртэ» Холбоо[...] аша үрэдэ хүдэлхэ га[...] дэлгэхэнэ гээд «Насьо[...] шэнэ.

Атлантическа союз[...] гэдэл» үнэндөө ниг[...] даа. Политикын гү, ал[...] далаар НАТО-гой дунд[...] рилдөөн хадаа, эконо[...] дөөнhөө үндэhэтэй [...] ажаглагшад ойлгоно.

Баруунай союз[...] гээд лэ бэе бэеэ «о[...] шэнь юуб? Энэнь [...] гуулалтын үхэлэй [...] даад байхадань, тар[...] зуура үбшэнииень [...] адли ха.

Анхаралда абамаар асуудал

Енгорбойн аршаан

Закаменск городhоо суута Шара-Азарга нютаг хүрөөд, саашаа хорёод модо таталан, хангил хабшуу хадын бооршие ташаhан харгыгаар табилуулаад байхада, Енгорбой гэдэг гоё hайхан нютаг нюдэнэй шэмэг болон харагдаха. Хэдэн зуугаад жэлэй туршада энэ элдин сагаан нютагта Хонгоодор угай буряадууд ажаhуужа байгаа юм даа. Эндэхи газар дайдань угаа хабшал, өөдөө ербойн, эрмэгтэн гараhан хада уулануудай дунда оршодог. Ужам үргэн тала дайдада түрэhэн гараhан хүнэй харахада, хайша хайшаа тойроод, оройдоо хүрэтэр шахуу ой модоор хушагдаhан хаданууд лэ нюдэндэ торохо. Тэгшэ нэлэнхы газар гэхэдэ тон бага лэ шэнгеэр hанагдаха юм. Теэд энэ үзэсхэлэнтэ гоё, үбэлдөө 40—50 градус хүйтэн болодог, харин зундаа ногоормо hайхан элдэб ургамалнуудаар, шэнэhэн, хуhан, хасуури мододоор шэмэглэгдэн, хоншуу hайхан ургамалнуудай үнэрөөр анхилан байха даа.

Гэбэшье Енгорбойн зоной омогорхол болохо халуун аршаан тухайнь хэды үгэ хэлэхэ хүсэл бии. Юуб гэхэдэ, Хүбшын Төөбии «эзэтэй» эрид дээшээ шобхойhон хадын хормойдо, бүтүү бүр модоной дунда, хангираг хабшал газарта энэ суута халуун аршаан оршодог юм. Хүл гарай, үе мүсын, хотын, зүрхэнэй, нюдэнэй үбшэ аргалха аршаанууд бии гэлсэдэг. Халуунинь 36, 37 градусhаа 40 хүрэтэр дээшэлхэ. Хүйтэн аршааниинь түргэн булагай уhандал шүдэнэй хабжаганама.

Эндэ нарихан модонуудые углуутуулан хоноожо хэhэн ядуу жааханууд хэды урса бии. «Ёо» гэжэ досоонь орохоdo, хабтагайгаар хашаалан дархалагдаhан гүйхэн тэбшэ байха юм. Элдэб үбшэнтэй хүнүүд олоороо сугларжа, очередёор дүтэлэн, энэ тэбшэ соо нэгэ нэгээрээ hуужа гарадаг... Толгойгоо угааха хүн угаадаг, хүл гараа, бүхы бэеэ угааха хүнүүд дураараа угаадаг, хүн бүхэн дураараал, 20—30 минута хүрэтэр хамаагүй халуун аршаан соо аярхан hуудаг байна... Зунай сагта энэ аршаанда жэл бүхэндэ 500 гаран хүн зон сугларжа амардагшье, үбшэ хабшанhаа хахасаха гэжэ оролдодогшье. Теэд эндэ эмнэлгын эмхи зургаануудай ямаршье хиналта байхагүй. Гадна столово, хонохо гэр байра, газаалха газаршье... гэжэ огтолон үгы. Харин Хан Гарууди шубуунай дүрые айхабтар ураар hиилэн хээлэн гаргаhан уран нарин «зохёол» аршаанай эхиндэ үндэр модоной оройдо аржын харагдаха... Тэрээгүүрнь байhан модо, бургааhанда үнгэ бүрнин бүдэй үртэhэн, сагаан бүдтэ хэбээр дараhан хии морин, маани мэгзэм ирайлдаха.

Сугларhан 500 хүн зон, хүгшэд, хүүгэд зааханууд балгааhануудые өөр өөртөө шобойтор түхеэржэ, бороо, наранhaa хоргодон хонодог. Зэдын комбинадай үшөө 1946 ондо барижа эхилhэн 50—60-аад хүнэй багтажа байхаар хоёр томо гэрэй модон оройлхо болоторынь бодхоожорхинхой... Теэд энэ хоёр гэрынь мүнөө хэдэн тээшээ найгашоод, оёоройнь хэды модон үмхирэн үжэшоод, тэндэ сугларhан үхибүүдэй дүүлижэ наадажа байтарынь лэ, гэнтэ унашахаяал байна даа... Медфельдшершье гэжэ, хүнэй аршаанда орохо ваннануудшье гэжэ «аргалуулагшадай» зүн зүүдэндэшье ороногүй бшуу. Врачай зүбшөөлгүйгөөр ерэhэн зарим үбшэнтэд эдэгэхэhээ байтагай, бүри үбшэнөө hужэрөөжэ, зарим ушарта наhа баражашье байдаг ха.

Захааминай аймагай урдань байhан хүтэлбэрилэгшэд, Енгорбойн аршаанда дүтэ оршодог колхозуудай «даргашар» эндэ колхозууд хоорондын амаралтын гэр бии болгохо гэhээр арбаад жэл болоо. «Енгорбойн аршаанда амаралтын гэр хооhон хэлээрээ ноёднай үнинэйл барижа байгша. Энэ хии гэрээ hүни бүри зүүдэндээ харадаг болоhон байха» гээд Захааминай буряадуудай дунда hураг суу гараад, түүхэ домогтол болошонхой.

Енгорбойн халуун аршаанда колхозууд хоорондын амаралтын гэр дары бариха, тэндэ ваннануудые түхеэржэ, эмнэлгын мэргэжэлтые томилон табихаар саг болоол! Зэдын үйлэдбэриин управлениин начальник нүхэр Лысов, парткомойнь секретарь нүхэр Хандуев энээн тухай анхаралаа табиха ёhотой гэжэ hанагдана. Элүүрые сахиха министр нүхэр Нетушинов баhал шэхэеэ наашань табиха болоно. Зэдын, Ториин, Захааминай, Түнхэнэй ажалша хүнүүд аяар холын курорт ошохын орондо, нютагайнгаа hайхан энэ аршаанда амараг, аргалуулаг лэ.

Д. Чимитов,
манай тусхай корр.

Сагай уларил

Улаан-Үдын гидрометобсерваториин мэдээсэhэнэй ёhоор, мүнөөдэр республика доторнай үүлэтэйшэг байха, урда аймагуудта бага зэргэ бороон, аадар орохо. Баруун зүгhөө секундын 3—7 метрэй hалхин бууха. Улаан-Үдэ городто үглөөгүүр 11—13, үдэртөө 28—30 градус дулаан болохоор багсаагдана.

Июниин 12—13-най үдэрнүүдтэ республика дотор баhал үүлэтэй байха, зарим нютагуудта бага зэргээр хура бороон, аадар орохо. Баруун зүгhөө hулахан hалхилха. Һүниндөө хойто аймагуудта нэгэ градус хүйтэнhөө, дүрбэн градус хүрэтэр дулаарха. Зарим нютагуудта хюруу унаха. Урда аймагуудта 4—9, 19—24 градус дулаан байхаар хүлеэгдэнэ.

Н. Афонина,
сагай уларил шэнжэлхэ таhагай начальник.

Журам сахигшад улам олошорно

Үдэрhөө үдэртэ манай орон дотор ниитын гурим сахигшадай тоо улам олошорно. Энэ хэрэгтэ зарим эмхи зургаанууд болон предприятинуудhаа гадна, ажалша түмэнэй бүри олоороо хабаадажа эхилhэниинь hайшаамаар байна.

Улаан-Үдын судна заhабарилгын заводой дэргэдэ дружина hаяхан эмхидхэгдэбэ (командирынь заводой профсоюзна комитедэй түрүүлэгшэ коммунист нүхэр Коноплев, нүхэдэй сүүдэй түрүүлэгшэ нүхэр Носов). Тус дружинада заводой түрүү хүдэлмэришэд, коммунис ажалай ударнигууд болон инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд, юрэнхы дээрээ 130 хүн hайн дураараа хабаадалсана.

Тус дружинынхид город соогуур hарадаа 7 үдэр дежурладаг юм. Үнгэрэгшэ таба hарын дүнгүүдые абажа хараа hаа, тэдэнэй хүсөөр 20 гаран журам эбдэгшэд, элдэбын хулиганууд болон архиншад баригдаа. Дружинигууд илангаяа өөрынгөө завод соо ниитын журам hайн гэгшээр сахюулхын түлөө эдэбхитэйгээр тэмсэнэ.

Ниитын хүдэлмэридэ hаад тойбо татагшадые зүб замда оруулха талаар нилээд амжалта туйлагдана.

Заводой ахалагша инженер Цупа ходо архи ууҗа, гэртээ шууяа татана гэhэн дохёо оробо. Энэ дохёогой ёhоор Цупын хэрэгые шалгажа, hүүлээрнь, мартын 13-да нүхэдэй сүүдээр сүүдлээ hэн. Сүүд дээрэ заводой хүдэлмэришэд болон алба хаагшад олоороо сугларжа, нүхэр Цупые нилээд улайлгаа, шүүмжэлээ. Сүүдэй тогтоолоор Цупа ахалагша инженерэй тушаалhаа гаргагдажа, мүнөө юрын инженерээр хүдэлмэрилжэ байна. Теэд Цупа мүнөө архи намнахаяа болижо, гэртээ энэрхыгээр хандадаг болобо.

Слесарь Клеменцевые мүншье нүхэдэй сүүдээр сүүдлэжэ, тэрэнэй hогтуу аашые хазаарлаа hэн.

Нүхэдэй сүүд ганса хэhээхэ бэшэ, харин илангаяа хүмүүжүүлдэг арга боломжо ехэтэй бшуу.

Гэхэтэй хамта нүхэдэй сүүдүүд зарим предприятинуудта үшөө өөрынгөө үүргые хүсэд дүүргэнэгүй гэхэдэ буруу болохогүй. Городой эдеэ хоолой зүйлнүүдые наймаалдаг эмхи зургаанай дружина (командирынь И. Кузьмин) мүртэйгөөр хүдэлдэггүй.

Д. Колмаков.

Хилын саанаhаа

Аюулгүй байдал, бүгэдэ ниитын эб найрамдал бэхижүүлхын түлөө

БОЛГАРИ

СОФИ, июниин 8. (ТАСС). «Дундада далай шадарай орон нютагуудые ядерна зэбсэггүй зоно болгоходо, шэнэ дайнда бэлэдхэл хэдэг газар нютагууд уйтарха», «Дундада далай дээрэхи огторгой сэбэр сэлмэг байг лэ», «Эб найрамдал хамгаалха гээшэ манай зорилго болоно» — гэhэн гаршагуудтайгаар Италиин «Паэзе сера», «Ора» гэжэ газетэнүүдэй Москвадахи корреспондентын асуудалнуудта Н. С. Хрущевой үгэhэн харюуе Болгариин бүхы газетэнүүд толилоо.

Ажамидаралые, эб найрамдалые, соёл культурые, үнэн зүб ушарые абьяастайгаар хамгаалха гээшэ Н. С. Хрущевой харюунуудай удхань болоно гээд «Отечествен фронт» гэжэ газетэ бэшэнэ.

Дундада далай шадарай районие атомна зэбсэггүй орон нютаг болгохо гээшэ энэ районой бүхы оронууд болон арадуудта политическэ, экономическа, соёл культурын талаар олон үрэ ехэтэй хойшолонтой байха гээд «Земеделско знамя» газетэ онсолон тэмдэглэнэ.

ГДР

БЕРЛИН, июниин 8. (ТАСС). Дундада далай шадарай районд атомна зэбсэггүй зоно байгуулха тухай асуудалаар Италиин «Паэзе сера» болон «Ора» газетэнүүдэй Москвадахи корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө, Советскэ правительствые толгойлогшо Н. С. Хрущевой хэhэн мэдүүлгые ГДР-эй олониитэ угаа ехээр hанаалаа ханан угтаhан байна.

«СССР батаар найдуулна»— гэhэн гаршагтайгаар Н. С. Хрущевой харюугай гол удхые «Трибюне» газетэ мүнөөдэр толилоо.

Советскэ Союзай шэнэ амгалан ёhоной үүсхэлые бэелүүлгэ Дундада далай шадарай оронуудай арадуудые ракетно-ядерна дайнай аюулhаа зайсуулха, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал хангаха хэрэгтэ горитой туhа нэмэри болохо байна.

ЧЕХОСЛОВАКИ

ПРАГА, июниин 8. (ТАСС). Дундада далайе атомна зэбсэггүй зоно болгобол, эб найрамдал бэхижүүлхэ хэрэгтэ туhалха hэн гээд «Руде право» газетэ онсолон тэмдэглэнэ.

Соёл культурын алдарта үлгы дээрэхи огторгой сэбэр сэлмэг байха ёhотой гээд «Млада фронта» газетэ бэшэнэ.

РУМЫНИ

БУХАРЕСТ, июниин 8. (ТАСС). Италиин «Паэзе сера», «Ора» газетэнүүдэй корреспондентдэ Н. С. Хрущевой үгэhэн харюуе эндэ ехэ hонирхолтойгоор угтаа. Советскэ правительствые толгойлогшын хөөрөөнэй удхые Бухарестын бүхы газетэнүүд мүнөөдэр толилоо. «Дундада далай шадарай районие атомна зэбсэггүй орон нютаг болгохо гээшэ энэ районой аюулгүй байдалые хангаха шухала нүхэсэл болоно» гээд «Скынтейя» газетэ гаршагтаа бэшэнэ. «Дундада далай шадарай район ядерно-ракетнэ зэбсэггүй орон нютаг байг лэ» гээд «Ромыниа либера» газетэ гаршагтаа онсолон тэмдэглэнэ.

Освальдо Дортикос үгэ хэлэбэ

ГАВАНА, июниин 8. (ТАСС). Залуу үетэниие hургаха, хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ Революционно Куба угаа ехэ анхарал хандуулдаг, Сүлөөтэ аралай залуушуулай эрдэмдэ hайнаар hураха бүхы эрхэ байдал бии болгохын тулада Кубын социалис революциин Нэгэдэмэл парти, Революционно правительство хүсэ болон мүнгэ зөөршье гамнадаггүй. Фидель Кастрын үүсхэлээр Революционно правительство хадаа хүдэлмэришэд болон тарясашадай бүлэhөө гараhан хэдэн арбаад мянган студентнүүд болон hурагшадые бүрин өөрынгөө гаргашаар hургана. Мянга долоон зуу шахуу иимэ студентнэр Гаванын университедтэ hурадаг. Ниислэлэй тон томо театрта — Чаплинай нэрэмжэтэ театрта—үсэгэлдэр үдэшэ тэдэнэр сугларaa. Республикын президент Освальдо Дортикос суглаан дээрэ дэлгэрэнгы үгэ хэлээ.

Эрдэмдэ hураха бүхы эрхэ байдалай университедтэ байгуулагдаhан тухай, залуушуулай университедтэ орохо адли тэгшэ арга боломжын бии болгогдоhон тухай президент дэлгэрэнгыгээр хэлэhэн байна. Эрдэмдэ hайнаар hуража, эрхим мэргэжэлтэд, hайн эрхэтэд болон революционернүүд болохыень сугларагшадые Освальдо Дортикос уряалhан байна.

Шэнэ үетэнhөө революциин ерээдүй дулдыдаха. Өөhэдтөө даалгагдаха ехэ харюусалгые hайнаар дүүргэжэ шадахаар байха гээшэ таанадай уялга болоно гээд үгынгөө түгэсхэлдэ президент онсолон тэмдэглээ.

Һанал нэгэдэлгын митинг

ХАНОЙ, июниин 8. (ТАСС). Франкис засаг түрэдэ эсэргүүсэн тэмсэжэ байhан Испаниин арадые дэмжэhэн ажалшадай ехэ митинг үсэгэлдэр эндэ болоо.

Фиджи аралнууд — Номгон далайн урда талы[...] Англиин колони болоно. Фиджийскэ тосхон мүнөө олон[...] урда тээхи үеынхидэл адляар харагдадаг: кокосово[...] дай баглагар набшаhан доро бамбук болон пальмын [...] даар баригдаhан отог балгааhануудhаа тосхон бүри[...] дээрээ мүн лэ пальмын набшаhануудые дэбдидэг.

ТАСС-ай фото[...]

Испан арадта эрхэ сүлөө ол[...]

ВАРШАВА, июниин 8. (ТАСС). Дэлхэйн хоёрдохи дайнда фашизмда эсэргүү коалициин илалта туйлаhаар 18 жэлэй үнгэрөөд байхада, Гитлер болон Муссолиниин союзник, урбагша, өөрынгөө арадай алууршан генерал Франко Испанида алалга хюдалга хэрэглэн, засаг түрые гартаа барижа, испан арадай бүхы эрхэ сүлөөе хаhажа байhаар гээд Испаниин арадтай hанал нэгэдэ[...] комитедэй хандалга соо [...]

Эрхэ сүлөөгэй болон[...] түлөө Испаниин арад 2[...] ша соо тэмсэжэ байна. [...] дэнь бидэнэр туhалх[...]

Редактор Ц. О. [...]

Манай адрес, телефон[...]

АДРЕС ОБЪЕДИНЕННОЙ РЕДАКЦИИ: гор. Ул[...] да ЛЕНИНА, 35. Телефоны: редактора — 23-67, зам[...] —38-42, зам. редактора — 35-84, секретариат[...] отделов: сельскохозяйственного производства и [...] жизни—47-59, 35-14, промышленного производства [...] ной жизни—48-89, 33-61, корректорская—35-95. Улица ЛЕНИНА, 26. Телефоны отделов: идео[...] —24-74, советского строительства и быта—34-93, [...] ров и писем—25-41, 38-30, информации—32-74 и [...] 34-05.

гор. Улан-Удэ, типография Министерства куль[...] Бурятской АССР.

Н00446. Зак. [...]